

Publicațiune periodică. — Apare la 15 ale fiecărei luni

AVENTURA

ROMANE DE ACȚIUNE ȘI PASIUNE

BRET HARTE

CE ADUCE URAGANUL

"AVENTURA"
Romane de acțiune și pasiune

BRET HARTE

CE ADUCE URAGANUL

Traducere de
V. MARCIAN

Colectia „AVENTURA”. Inscrisă în Registrul
Publicațiilor Periodice al Trib. Ilfov. Secț. I Com-
ercială, No. 234. Editura „Ziarul” S. A. R. Buc.
Str. Th. Masaryk No. 17. Girant resp. G. Ionescu
Prețul abonamentelor : Lei 120.- un an (12 numere).

Imprimeriile „Independența” Str. R. Poincaré No. 17

**LA 15 ALE FIECĂREI LUNI
citim colecția de 9 LEI**

AVENTURA

**LA 1 ALE FIECĂREI LUNI
citim colecția de 15 LEI**

„ROMANELE CAPTIVANTE“

In vânzare

IN COLIVIA SPAIMELOR

**Catalogul tuturor volumelor apărute se
află la sfârșitul oricărui vol. în vânzare.**

BRET HARTE

CE ADUCE URAGANUL

1.

Locuia lângă un fluviu care se vărsa în Oceanul Pacific.

Făşia îngustă de pământ, care se afla între mare şi îmbucătura fluviului, era acoperită în timpul fluxului de o subţire suprafaţă de apă licăritoare iar în timpul refluxului de darurile mării şi uscatului, aduse de undă. Trunchiuri încă verzi şi mă răcinişuri aruncate de aiurea, sfărămături de luntrii putrezite şi lăzi sparte de portocale, ce mai păstrau totuşi aroma delicioasă a fructelor ce le conţinuseră, toate astea zăceau acolo a-landala. Umbra vreunui pescăruş pela vremea prânzului sau avântarea fantomatică în văzduh a vreunui băţlan — asta era tot ce întrerupea sclipirea uniformă a întinderii de nisip.

De douăsprezce luni trăia singur de tot,

deși la o depărtare de câteva mile engleze numai, se afla o colonie înfloritoare. În toată această vreme nu fusese niciodată deranjat în singurătatea lui, nu fusese stîngerit de nimeni în refugiul lui, în orice alt mediu el ar fi fost obiectul celor mai felurite zvonuri și comentarii; dar căutătorii de aur dela Camp-Rogue și neguțătorii dela Trinidad-Head — ei înșiși oameni bizari și excentrici, erau cu desăvârșire indiferenți față de orice fel de ciudățenie, care nu venea în atingere cu propria lor ciudățenie. Și la dreptul vorbind, nici nu exista vreo excentricitate care să fi fost mai nevinovată, ca cea a unui „pustnic”, dacă le-ar fi plăcut să-l boteze astfel. Dar nici măcar asta n’o făcea, probabil, din lipsă de interes sau de fantazie. Diferiții neguțători, care îngrijeau de modestele lui provizii pentru viața de toate zilele, îl cunoșteau ca pe „Șeful”, „Judecătorul” și „Domnul”. Pentru marele public porecla „Omul dela țarm” era suficientă ca să-l deosibească de ceilalți. Nici un om nu-și lua osteneala să cerceteze după numele, ocupația, starea sau viața lui de mai înainte. Poate din pricina mai sus pomenitei indiferențe sau, mai știi, poate de teama de a nu stârni, la rîndu-le, curiozități și cercetări la fel și în privința lor.

Nu arăta totuși nicidecum ca un pustnic. Un bărbat încă tânăr, de statură sveltă, îmbrăcat corect, cu fața bărbierită, cu glas potolit, cu un zâmbet semi-melancolic, semi-ironic. Toate acestea desmințeau denumirea de pustnic. Locuința lui, o cabană de pescar primitiv reparată, se înfățișa în exterior cu întreaga simplitate a artei de zidire a locui-

torilor de graniță californieni; în interior însă, era confortabilă și sănătoasă. Trei încăperi — o bucătărie, o odaie de locuit și o cămăruță de dormit — era tot ce cuprindea.

Trăise aici destul de multă vreme, ca să poată observa, cum se succedau anotimpurile în monotona lor tristețe.

Rostogolirea talazurilor oceanului, nu departe de locuința lui, era un nehotărât și nelămurit murmur sau totuși, poate, pentru el, numai ecoul a ceva ce dispăruse pe vecie. Și dimineața, când soarele trăgea deoparte perdeaua de negură, i se părea întotdeauna ca și cum s'ar fi trezit orbit și uluit într-o lume nouă. După ce trecuseră primele sentimente de deprimare, începu să-i fie drag spiritul blajin al uitării și, când acesta își întindea noaptea aripile negre asupra colibeii, atunci stătea singur cu un simțământ de siguranță, pe care nu-l mai resimțise nicio dată mai înainte vreme. În asemenea momente își putea lăsa ușa deschisă și să asculte în noapte, pândind pași de afară — căci ce nu i-ar fi putut veni din lumea de negură nehotărâtă din zare!... Poate chiar ea. Ciudatul pustnic nu era nici nebun, nici victima unor fantezii. Nu trăia singur decât trupește. Zi și noapte, când dormea sau era treaz, când pășea în sus și'n jos pe plajă, sau în orele în care ședea cufundat în gânduri, lângă focul din vatră — mereu plutea în jurul lui chipul unei femei, chipul acela, pentru care ședea acum aici, răznit de lume. Vedea chipul acela în lumina soarelui de dimineață; mâinile albe ale acelei femei se ridicau spre el din crestele valurilor; auzea foșnetul ei, când briza mării fâșâia prin ier-

burile înalte ale plajei ; șoptitul duios al vocii sale îl auzea, când valurile prelungi cădeau înapoi și mureau în mijlocul păpurii. Ea era tot așa de atot prezentă ca și marea, ca și cerul, ca și nisipul coastei. De aceea ea i se părea, după ce negura serii le estompa pe toate acestea, cu atât mai aproape de el, în întuneric.

Și când, târziu, în nopțile minunate de vară, tot se mai exala dogoarea soarelui de amiază din nisipul încins, atunci boarea lină a negurei îi atinge obrazul, de parc'ar fi fost respirația ei, și lacrimi sărate isvorau din ochi.

Înainte ca negurile să se fi ivit — pustniul venise în pustiu acesta în timpul iernii — aflase liniștire și distracție în lumina statornică a unui far, care se afla cam la o milă mai jos de locuința lui, pe înălțimea unui cap stâncos. Chiar și în nopțile cele mai întunecate și în vuetul cel mai aprig al tur-tunii, lumina aceea de far îi vorbea ca o pildă de o răbdare neistovită și de o hotărâre de nestrămutat.

După trecerea lunii a treia a surghiunului său de bună voe, se văzu nevoit să recurgă la oarecare tovărășie omenească. Silit să-și prepare singur mâncarea — pe care, gătită de altcineva, ar fi consumat-o fără de grijă și mecanic — ajunsese să-i fie silă, în bolnăvicioasa lui sensibilitate, de toată zădărnicia și josnicia vieții de toate zilele. De murit, nu dorea încă să moară, și cum nu avea alegerea decât între suportarea unei tovărășii omenești sau să moară de foame, se hotărî să aleagă răul dintâi. O Indiană, atât de urâtă încât abia de s'ar fi putut desluși la ea

indicii de trăsături omenești, îi îndeplinea, la anumite ore, obișnuitele trebi casnice. Când nu venea, lucru care se întâmpla destul de des, nu mânca.

Aceasta era starea psihică și fizică a „omului dela țarm” la 1 Ianuarie 1869.

2.

După o săptămână de ploaie și vânt, urmă o zi liniștită și senină. Departe de tot la orizont, abia se mai zărea câte un noruleț alb.

Peste dunele joase de nisip, înainta cu greu, dinspre colonie, o trăsură închisă, care se opri la o milă engleză de locuința pustnicului.

— Cred că aici trebuie să-mi dați drumu', zise vizitiul, strângând hățurile, ca să-și mai tragă sufletul bieții lui cai ce gâfâiau oboșiți. Nu mai e chip de înaintat.

Din cuprinsul trăsurii veni un amestec ciudat de sunete : ceva ce aducea a înjurătură, un protest plângăreț, isteric, precum și câteva exclamații ascuțite de nemulțumire femeiască ; dar vizitiul nu se mișca. Instârșit se arătă la fereastră un cap bărbătesc și se răsti la vizitiu :

— Ia ascultă ! Ți-ai luat însărcinarea să ne duci la casa ceea ! Mai e până acolo cel puțin o milă !

— Păi da, o milă — sau cam așa ceva, răspunse vizitiul, încrucișându-și picioarele cu sânge rece.

— La ce atâtea vorbe ! În nici un caz nu pot merge prin nisipul ăsta și căldura asta

îngrozitoare ! zise repede, și cu glas poruncitor, o voce femeiască. Apoi mai adăogă sensibilă : — A, nu zău, pustietatea asta ar fi cel din urmă loc pe care aş merge pe jos !

— Da' nici nu-l fac — odată cu capul !

— Dar asta întrece orice închipuire ! Omul ăsta se'ntrece cu gluma.

Era demn de observat că vocile călătorilor, deși trădau deosebirea de vârstă și de sex, aveau totuși o asemănare ciudată și că cea mai distinctă caracteristică a lor era un anumit ton țipător, gâlcevitor.

— Eu cred că mi-am chinuit gloabele destul ca s'o întindă pân' aici, mai mult d'atâta nu mai merge, urmă — vizitiul ; — și cum timpul e prețios, cel mai bun lucru ce l-ați putea face ar fi să coborâți îndată.

— Mișelul n'o fi având de gând să ne lase aici, singuri în mijlocul nisipului ? întrebă vocea femeiască, cu revoltă în glasul ei ascuțit.

— Vizitiu, ne aștepți aici, continuă îmbunător un glas bărbătesc.

— Cât timp ? întrebă vizitiul.

În trăsură avu loc o consfătuire. Cuvintele : S'ar putea să ne arate ușa ! — „Durează poate toată noaptea, până să-l facem să-și bage mințile'n cap !”

— „Prostii ! În zece minute s'a rezolvat toată chestia !” se auzea prin fereastra trăsurii. În vremea asta vizitiul se așeză comod pe capră și începu să șuere un cântecel cu răbdător dispreț față de niște pasageri atât de **distinși**, încât nici nu știau ce voiau și care le era ținta călătoriei. În sfârșit se ivi iar capul masculin și zise, cu un ifos menit să-i salveze demnitatea :

— Ne urmezi încet și-ți adăpostești apoi calul în grajd sau în șopron, până ce-om avea iar nevoie de d-ta.

— Vizitiul izbucni în hohote de râs ironic.

— Ha-ha-ha — în grajd sau în șopron — firește. Dar fiindcă ochii mei sunt în minutul ăsta cam slăbiți, poate că vreunul din d-voastră, domnișorilor, ar vrea să fie atât de bun să-mi arate grajdul sau șopronul „Judecătorului”. Hi, hi!... Da, zău, fiți mă rog atât de buni!... Hi!... Da, da, dați-mi o mână de ajutor să găsesc șopronul sau grajdul în care să-mi pot adăposti dobitoacele!

Vorbele astea erau oarecum o conversație pe care o ținea cu caii lui care, ca și el, în toată vremea asta nu se mai clintiseră din loc.

În clipa aceasta, coborî revoltat vorbitorul de adineauri, rotofei, plin de demnitate, și bătrânel, urmat numai decît de restul companiei, care consta din două doamne și un domnișor tânăr. Una din doamne era trecută de vîrsta dar nu și de moda tinereții, și rochia ei pariziană sta lipită artistic, dacă nu și grațios, de formele închircite, distinse, ale trupului ei. Doamna mai tânără, probabil fiica ei, era plinuță și frumoasă și te despăgubia printr'o oarecare picanterie și vioiciune încântătoare de nasul de vultur și de aristocratica uscăciune a mamei sale. Domnișorul era tânăr, subțirel, posedând toate ciudățeniile familiei, altminteri un tip șters, totuși.

Ca la comandă priviră cu toții ținta, spre locul arătat de biciul vizitiului. Privirile lor nu întîlniră nimic altceva decît conturul gol, rece, dreptunghiular, al colibei „omului

de la țarm". Tot restul nu era decât părăgini, bărăgan, pe care nu se distingea niciun obiect mai înalt decât micile tufișuri de buruieni sărăcăcioase și rare, care-l acopereau din loc în loc. Stăteau locului disperați și părăsiți, până când hohotul de râs ironic al vizitiului făcu loc unei dispoziții mai împăciuitoare. Omul binevoi acum să le dea unele sfaturi.

— Acu, zise el însfârșit, nu știu dacă e chiar vina dv. că nu cunoașteți țara asta atât de bine ca și pe a dv.. Eu am să duc trăsura la Backer, în susul fluviului,

să le mai dau ceva nutreț cailor, apoi am să cobor pe lângă malul fluviului și am să vă aștept. O să mă puteți vedea dela cabana „Judecătorului”.

Și, fără ca să mai aștepte vreun răspuns, întoarse capetele cailor spre fluviu și pormi la drum.

Acelaș tipător talmeș-balmeș de protest, care se cruzise adineauri din trăsură, se ridică acum din nou din grupul așezat în nisip. Zadarnic. Vizitiul da bice cailor. Urmă atunci un potop de învinuiri și reproșuri.

— E vina ta, ar fi trebuit să-i scrii și să-l poțtești să facă bine să vie, să se întâlnească cu noi la Colonie.

— Dar chiar tu ai ținut să-i faci o surpriză.

— Eu — Doamne ferește !

— Ș’apoi știi doar prea bine că, dacă i-am fi dat de veste din vreme despre vizita noastră, ar fi purtat cu siguranță de grijă să nu dea ochi cu noi.

— Desigur, s’ar fi refugiat într’un loc și mai imposibil ca acesta.

— Loc mai oribil ca ăsta nici că s'ar putea să mai existe.

Și gâlceava urmează tot pe tonul ăsta.

Dar era limpede ca ziua că nu le mai rămânea altă de făcut decât să-și urmeze drumul ; și așa, tot ciorovăindu-se, porniră unul în urma celuilalt spre cabana îndepărtată, afundându-se până 'n glezne în nisipul moale. Din când în când cearta era întrepunctată de câte un oftat și abia la un tipăt ușor al doamnei mai bătrâne se opriră din marș.

— Unde-i Marie ?

— A fugit înainte ! gemu domnișorul cel tânăr.

Marie, într'adevăr, după ce adăugase și ea mușcătoarele ei contribuții la discuția generală, o luase la fugă înainte. Dar vai ! după ce această Camilla fugară mătură cu trena rochiei vreo două sute de metri de nisip, nimeri într'un tufiș de mărăcini și, nemai putând înainta de usturime, se așeză în nisip, furioasă. Când restul grupului o ajunse în sfârșit cu chiu cu vai, Marie își mușcă buzele roșii, plescăi din limbă și cîripi : — Arătați curat ca niște curci plouate în toaletele voastre de gală.

De fapt tabloul pe care-l înfățișau pedestrașii aceștia exotic împopoțonați, făcea o impresie cam ciudată în cadrul acesta sever : mare, cer, nisip.

Doamna mai în vârstă se simți înțepată de observația ironică a dulcii sale fiice și întâmpină dârză : — Vezi mai bine de tine : Rochia ți-e prăpădită, părul ți s'a desfăcut, pălăria îți atârnă 'n ceafă și pantofii—pen-

tru numele lui Dumnezeu, Marie, ce ți-ai făcut pantofii.

Marie tocmai scosese de sub rochie un picioruș drăgălaș, numai în ciorap. Subțirel și tot atât de îndrăzneț arcuit ca și nasul ei aristocratic.

— Pantoful, de, trebuie să fie înfundat pe drumul între noi și trăsură, răspunse ea. Dick ar putea să se întoarcă să mi-l caute și totdeodată și broșa d-tale, mamă. Dick e băiat atât de serviabil.

Dick bombăni, totuși făcu cale întoarsă, anevoie, în zig-zag, dar după un timp oarecare tot se întoarse cu pantoful pierdut.

Mai bine aș face să-mi duc pantofii în mână, ca fetele dela bâlciul din Saumur; căci în curând o să trebuie s'o luăm peste apă zise domnișoara Marie, care-și uită propria spaimă, amuzată de groaza pe care o stârnise la mama ei, arătându-i o suprafață îngustă de apă care se adâncea între ei și cabană.

— Asta e fluxul, zise domnul mai în vârstă. Dacă vrem să trecem, apoi trebuie să ne grăbim; dați-mi voie, doamnă.

Și, înainte ca ea să fi putut răspunde, el își ridică în brațe pe matroana uluită, pornind galant spre apă. Drăguța de Marie aruncă o privire plină de tâlc asupra fratelui ei care — firește, cu vizibilă rezistență, îi făcu acelaș amabil serviciu. Dar Marie, cu privirea ageră, își ținea ochii ațintiți asupra domnului mai în vârstă care înainta în fața ei și, când îl văzu dispărând până la subsuori, tot atât de subit pe cât de misterios, ea sări, fără a sta măcar o clipă pe gânduri, din brațele ocrotitoare

ale fratelui ei— faptă care-l aruncă de-a berbeleacu 'n apă — și'ncepu să bălăcească grăbită prin apă spre malul opus, unde avu prilejul să-l tragă pe domnul mai în vârstă din gaura în care se afundase în bună parte. Apoi salvă pe mama ei, care, purtată de rochiile ei, plutea pe fața apei ca un nufăr uriaș și multicolor. Dick o urma dar cu o singură jambieră.

— Câteva după aceea se aflau cu toții, nevătămați și zdraveni, pe malul celălalt.

Doamna mai în vârstă izbucni în plâns, Marie într'un râs isteric. Dick, cu vocea lui de bas, bombăni o înjurătură care se pierdu în vuetul Oceanului, care acum se auzea; domnul mai în vârstă, al cărui obraz înfloritor pălise din cauza apei sărate și a cărui demnitate părea fleșcăită de tot de baia pe care o luase, declară că crede că trebuie să fi fost nisipuri plutitoare.

— Așa și trebuie să fi fost, spuse o voce liniștită în dosul lor. Ar fi trebuit s'o luați dealungul dunelor de nisip, cale de o jumătate milă, până jos la îmbucătură.

La sunetul vocii, toți întoarseră capetele. Era vocea omului, dela țărm. Ca la comandă săriră cu toții în sus și strigară într'un glas: — James! Domnul mai în vârstă zise: — Domnule North! încheindu-și haina peste cămașa udă și recăpătând într'o măsură oarecare demnitatea lui de mai nainte.

Se născu o tăcere, în care timp omul dela țărm îi privi cu seriozitate. Dacă intenția lor fusese ca să-i reamintească, prin apariția lor personală, în chip plăcut de o lume și o viață de afară, voioasă, strălucitoare, sensuală, apoi intenția aceasta căzuse,

curat în baltă, și de asta își dădeau deplin seama. Deoarece și ei aveau totdeauna în grad înalt preocuparea aparențelor externe, simțiră că arătau ridicoli, ca niște oi rătăcite, și că el era stăpân pe situație. Conștientă de această situație demnă de compătimire, doamna mai în vârstă izbucni în lacrimi neprefăcute. Marie roși ca focul până'n rădăcina părului iar Dick, copleșit de o ursuză neliniște, nu mai ridica ochii din pământ.

— Cel mai bun lucru ar fi s'o pornim înaintea ! zise omul dela țărm după scurtă gândire, și să veniți cu mine sus, la cabană. Nu vă pot oferi alte haine dar v'ați putea usca la focul meu, pe ale dv. ude.

Porniră cu toți, după ce mai exclamară odată în cor : „James !”, dar de astădată cu vădită strădanie ca să-și amintească micul discurs pe care și-l ticluiseră și și-l studiaseră din vreme. Doamna mai în vârstă merse chiar atât de departe încât bătu din palme, exclamând : — Doamne, James, doar nu ne-ai uitat — o James ! ; domnul mai tânăr, încercă să-l câștige cu un cordial : — Iată-ne, frate Jim ! — dar care ieși rostit pe specificul ton țipător al familiei ; doamna cea tânără, dimpotrivă, îi aruncă o privire semi-examinatoare, semi-cochetă iar domnul cel bătrân începu cu vorbele : — Dorința noastră cea mai arzătoare, domnule North... Dar era osteneală zadarnică, căci domnul James North sta în fața lor cu brațele încrucișate și-i privea pe rând cu sânge rece.

— În ultimele douăsprezece luni, ce-i drept, nu m'am prea gândit mult la voi, zise el calm, — dar de uitat nu v'am uitat.

Porni cu câțiva pași înaintea lor ; ceilalți îl urmară în tăcere. În timpul acestei scurte convorbiri, recunoscură că-și recăpătase deplin dominația și independența din trecut, față de care ei se revoltaseră. Mai mult, din cauza acestui semi-eșec al primei lor tentative, umblau în ciudați și răzleți, în timp ce-l urmau pe James North spre casa lui.

Un foc luminos ardea în vatră. Repede fură improvizate scaune din câteva lăzi și butuci. Doamna cea bătrână, odată cu lacrimile își usca poalele rochiei, adunându-le peste genunchi, așa încât nu era tare neasemănătoare unei fanteze exagerat de împoțonate. Domnișoara Marie, dintr'o singură aruncătură de ochi, își dădu seama de înfățișarea sărăcăcioasă a casei și-și aținti apoi privirea în ochii lui James North. Acesta, cel mai calm din întregul grup, sta serios și așteptând răbdător în fața lor.

— Ei, James, începu doamna mai în vârstă pe un glas destul de ridicat — nu ai nimic a ne spune după toate necazurile și suferințele pe care ni le-ai pricinuit ? Știi — ai oare cea mai mică idee de ceea ce faci, de enorma prostie pe care o săvârșești și de cele ce spune toată lumea de asta ? Cum ?... Dar bine, sfinte Dumnezeule — nu mai știi poate, cumva, cine sunt eu ?

— D-ta ești văduva fratelui tatălui meu, tanti Marie, răspunse James calm. — Dacă fac o prostie fie cât de mare, ea nu mă privește decât pe mine. Dacă m'aș sinchisi de ceea ce spune lumea n'aș fi aici ; și dacă aș fi iubit cât de cât societatea sau aș fi prețuit-o câtuși de puțin, atunci aș fi rămas să trăiesc în mijlocul ei.

— Lumea spune că ai fi fugit de societate ca să te dedai, în singurătate, durerii și jellii tale din cauza unei creaturi netrebnice — din cauza unei femei care te-a exploatat, cum a mai exploatat și pe alții și apoi i-a aruncat încolo ; din cauza unei — —

— Din cauza unei persoane suspecte, interveni Dick, care în timp ce-și usca cizmele lui patentate se aruncase pe patul lui James, da, suspecte, care, precum toată lumea bine știe, n'avusese niciodată intenția. — —

Aci întâlnești privirile lui James North, așa că nu mai îndrăzni decât să mai îngăime ceva ca : — Toată povestea e prea naivă ca să se mai vorbească de ea, și recăzu din nou în tăcere.

— Știi, își urmă d-na North logosul, — că noi și toate rudele tale am cam închis ochii la toată purtarea ta destul de shocking față de femeia ceea ; că eu însumi le vorbeam tuturor de chestia ta ca de un simplu capriciu tineresc și că, astfel, s'a evitat scandalul. Și când aventura a ajuns la punctul culminant, și ea însăși ți-a prilejuit să rupi relațiile, cum ar fi și fost lucrul cel mai inteligent ; căci atunci toată ocara ar fi căzut asupra ei — ceea ce pentru ea n'ar fi fost ceva nou, căci era obișnuită cu dealdeas-tea — ne pomenim că tu — tu, James North ! — în prostia ta lași toate și fugi, ca prin pozna asta nebunească să vâri în ochi fiecăruia cât de serioasă era toată povestea și cât de adânc te lovise în inimă. Și, pe deasupra, trebuia să vii încoace, în locul ăsta îngrozitor, singur și pustiu — într'un loc unde, ca să ajungi trebuie mai întâi să te îneci pe jumătate, și pe care cu siguranță că nu-l

poți altfel părăsi decât înecându-te deabinele!... Oh, nu vorbi, te rog! Nu vreau să aud de nimic — e zău, prea de tot, prea de tot, prea de tot!

Victima acestui potop de vorbe, nici nu rostise vreun cuvânt, nu clintise vreo fibră măcar.

— Mătușa d-tale, domnule North, vorbește cam iritată, zise domnul mai în vârstă. — Cu toate astea sunt de părere că, în esență, situația nenorocită la care v'a adus extravaganța dv., nu a descris-o în culori prea exagerate. Nu cunosc motivele care v'au împins la pasul acesta; știu numai că argumentul opiniei publice ar fi absolut insuficient ca să te convingă. Dar d-ta ești încă tânăr. Mai ai viitorul înaintea d-tale. Nu trebuie să accentuez cât de mult purtarea d-tale actuală, poate primejdui acest viitor. Dacă cumva crezi că ți-ar putea fi de cine știe ce mare folos purtarea d-tale — fie chiar și numai pentru propria d-tale satisfacție.

— Perfect de just; dacă ai putea ajunge la, fie ce-o fi prin purtarea asta! îl întrerupse d-na North pe orator.

— Poate c'ai crezut vreodată că ea o să se întoarcă la tine —! Dar o persoană de soiul ei nu face una ca asta. Unor astfel de femei le trebuie variație. Ha, ha, variație! încheiă subit Dick și recăzu după asta pe butucul pe care ședea.

— Asta-i tot ce ați venit să-mi spuneți? întrebă James North după o scurtă și răbdătoare tăcere, privindu-i la rând.

— Asta-i tot! țipă d-na North. — Nu ți-e cumva destul!?

— Nu-i destul pentruca să-mi schimbe

deocamdată hotărîrea și să părăsesc locul de refugiu actual, răspunse rece.

— Vrei să spui cumva prin asta, că ții cu tot dinadinsul să-ți continui toată viața nevrozia —

— Pentru ca autoritățile să te publice în ziare ca mort, cu adăugire de tot felul de amănunte.

— Și pentru ca ea să citească toate tristele amănunte și să afle cât i-ai fost tu de credincios — cu toată necredința ei!

Această din urmă săgeată veni dela dulcea Marie, care-și mușcă totuși repede buzele când simți că dase greș.

— Pare-mi-se că asta-i tot ce s'ar fi putut spune în chestia asta, urmă James, calm. Vreau bucuros să cred că intențiile dv. sunt tot atât de onorabile pe cât vă e zelul. Să nu mai vorbim despre asta, urmă el oarecum obosit. Refluxul se apropie și vizitiul dv. vă face semnale de pe mal.

Era cu neputință să se mai îndoiască cineva de neclintita hotărîre a acestui om, cu atât mai mult că opunea dorințelor grupului o blajină dar cu atât mai îngrijorătoare indiferență. Le întoarse spatele când îi văzu adunându-se repede în jurul domnului mai în vârstă și când, fără voia lui, îi isbiră auzul expresii ca acestea: — Trebuie că nu-i tocmai în toate mințile", — „da, e de datorită d-tale s'o faci!"; — e „nebunie curată!"; — „ia uitați-vă cum întoarce ochii pe dos!"; — „Dick are cuvântul!" și așa mai departe.

— Incă un cuvânt, domnule North, zise domnul mai în vârstă, puțin cam solemn, ca să-și ascundă contrarierea momentană. — N'ar fi cu neputință ca purtarea d-tale să

încredințeze pe unii oameni, cu mai mult simț practic decât al dv., că se află în fața unei turburări a funcțiunilor spirituale și a unei manii temporare — și să nu le rămână altceva de făcut — oricât v'ar fi de amici — decât să vă pună într'o anumită situație juridică — —

— Să mă declare nebun, îl întrerupse James North, cu ușoara nerăbdare a omului căruia îi vine mai ușor să curme o conversație interminabilă decât să combată un argument. — Sunt de altă părere. Ca sfetnic juridic al mătușii mele știți că în cursul anului din urmă i-am donat ei și familiei sale cea mai mare parte din averea mea. Nu pot crede că un avocat atât de înțelept ca d. Henry Carter să-și dea vreodată consimțământul la o procedură care ar anula donațiunea aceea.

Marie izbucni într'un hohot de râs de atâta răutăcioasă satisfacție, încât James North își îndreptă pentru întâia oară cu oarecare interes ochii asupra chipului ei. Ea roși sub privirea lui dar i-o înapoiă cu o fulgerare de baionetă. Grupul porni încet spre ușă. James North îi urmă.

— Vasăzică, asta-i ultima ta declarație? întrebă d-na North, autoritară, oprindu-se în prag.

— Iertați, n'am înțeles — zise James pe jumătate absent.

— Dacă asta-i ultima ta declarație.

— Ultima.

Doamna North alergă furioasă câteva zeci de pași. Pentru James lucrul avu urmări neplăcute, căci asta înlesni o procedare individuală în ultimul atac. Dick făcu începutul.

— Hai zău, vino cu noi ! zise el. — Știi, pentru **ea**, pentru **persoana** vreau să zic, e de ajuns să dai un mic anunț la ziar ; cât despre bătrână, o să se moaie ea cu încetul, dacă ești prevăzător să te mai arăți din când în când !

După ce Dick se depărtă schiopătând, domnul Carter crezu că, cu toată firea prea sensibilă a lui James North, chestiunea s'ar putea aranja cel mai bine la ureche.

— Cu siguranță că ea așteaptă să te întorci, începu el. Părerea mea personală e că n'a părăsit San Francisco. Cu femeile astea nu poți niciodată știi, cum stai.

După ce urechile lui James North absorbiră cu indiferență și această din urmă părere, se părea însfârșit mântuit. Marie ajunsese din urmă pe mama ei dar, după ce trecu vâdul și o colină prielnică o ascunse privirilor celorlalți, picanta tânără apăru subit pe dună și North se pomeni deodată față 'n față cu ea.

— Și chiar nu te întorci cu noi ? întrebă ea cu ton hotărât.

— Nu.

— Niciodată ?

— Asta n'o pot spune.

— Ia spune-mi, ce anume au anumite femei, de le iubesc bărbații până 'ntr'atât ?

— Iubire ! răspunse James calm.

— Nu, nu se poate să fie asta — iubire nu-i !

James privi peste și în jurul colinei de nisip, făcând o mutră plictisită.

— Oh, las' că mă duc eu. Numai o clipă, Jim ! Eu nici n'am vrut să viu cu ei. M'au târît aproape cu deasila. Rămâi cu bine !

Ea înălță în sus spre el obrazul arzător și ochii ei strălucitori. El se aplecă spre ea și depuse pe obrazul ei superficiala sărutare de rubedenie.

— Nu, nu așa ! exclamă ea înciudată apucându-l de încheetura mâinilor cu degetele ei lungi și delicate ; — nu așa să mă săruți, James !

Și cu o fugară, aproape fantomatică zvâcnire în colțurile ochilor triști, el lipi ușor buzele de ale ei. La această atingere ea își încolăci brațele în jurul gâtului lui, își apăsă buzele arzătoare și obrazul încins de al lui, de fruntea lui, de obrajii lui, ba chiar și de bărbia și gâtul lui și — cu un hohot de râs sonor, dispăru.

3.

Dacă rudele lui James North nutreau cât de cât speranța că vizita lor ar putea reîn-sufleți în el dorința reîntoarcerii în lumea pe care ei o reprezentau, atunci speranța aceasta era să se dovedească în curând cu totul zadarnică. Singurul rezultat al acestei atingeri cu lumea din afară fu să-l atașeze și mai tare de singurătatea care-l apăra ; da, acum prinse chiar drag de cabana inconfortabilă și dunele goale de nisip, care se arătaseră atât de neospitaliere cu rudele lui.

Mișcarea și efortul pe care le necesita satisfacerea modestelor lui cerințe, silindu-l să pescuiască și să vâneze, îi conservau de minune sănătatea trupească. Nici când prie-

ten al libertății brutale sau al unei exagerate vieți primitive, gusturile lui rafinate și preferința lui pentru o viață casnică îl feriseră să devie un om sălbatec al naturii; și deoarece nu fusese niciodată un sportman, nu se dedică nicidecum vânătoarei cu înfrigurarea unui atare. Chiar și animalele neraționale descoperiră această taină a lui; și când uneori pășea posomorît pe bărăgan, cerbul roșcat și elanul îi tăiau drumul fără de frică, de par'că știau că n'o să le facă vreun rău; când, cufundat în gânduri, se lăsa legănat de undele fluviului, stoluri întregi de păsări sălbatice obișnuiau să se coboare în jurul cârmei sale neprimejdioase.

Astfel trecu cea de-a doua iarnă a vieții sale de pustnic și, odată cu desprimăvărarea, veni o furtună care rămase înscrisă în istoria aceluia ținut de coastă și de care se mai pomenește și azi. A smuls din rădăcini dealungul fluviului copaci uriași și lăstarii încă slabi ai vieții noi, care începuseră să se înfiripe cu încetul. Către amiază, norii fugari se adunară în mormane năvalnice, ca apoi să se desfășure deodată, ca o uriașă pătură de nepătruns, peste toată țaria. Oceanul se făcu sur și subit, bătrân și sbârcit. Atunci răzbubui prin văzduh un urlet rostogolit — un amestec de canonadă depărtată, de dangăt de clopote înebunate, de uruit de multe care grele, de trunchiuri de copaci ce gem și de frunzet foșnitor. Către înserat, uraganul atinsese punctul lui culminant și peste un sfert de ceas totul era cufundat în beznă; chiar și băncile de nisip albe își pierdură conturile, și mare, țărm și cer se

aflau în prada unei năpraznice, neîndurate, necruțătoare puteri a naturii.

Era aproape miezul nopții când, un gând brusc, îl făcu pe James să sară în picioare. Dar dacă ea era expusă furiei unei asemenea nopți de furtună? Ce putea el face ca să-i sară în ajutor? Poate chiar în clipa aceasta, când el ședea aci în tihnă — dar ce era asta? N'o fi fost împușcătură?... Nu! Ba da, precis că a fost împușcătură...

Dădu în lături, cu o smucire, zăvorul dar puterea vijeliei și nisipul îngrămadit acolo de vânt ținea ușa înțepenită, ca bătută în cue. După o nouă sforțare înfrigurată, izbuti să caște ușa într'atât ca să se poată strecura afară. Dar în aceeași clipă vijelia îl înhăță ca pe o pană și-l repezi cu furie, în bancul de nisip. Teafăr dar neputincios să facă o mișcare, rămase întins așa, trăgând cu urechea la miile de glasuri ce păreau că urlă în vuietul uraganului — totuși fără să poată desluși în haosul sălbatic vreun sunet cunoscut. Abia într'un târziu, reuși să se întoarcă la cabană târîș, cu fața măturând pământul. După ce încuiă bine, se trânti pe pat...

Deodată se trezi dintr'un somn neliniștit. Il zmulse din somn o frământare ciudată, niște izbituri violente, care păreau că vor să zmulgă căsuța din temelii. Sări în picioare — și se pomeni în apă până deasupra gleznelor. La lumina focului pâlpâind din vatră, văzu cum picura și șiruia apa prin crăpăturile pereților de lemn și cum se aduna în fața căminului într'o băltoacă. Pe apă plutea, încoașe și'ncolo, un petec de hârtie rupt dintr'un plic. Să fi fost oare revărsarea fluviu-

lui zăgăzuit?... Mult n'avea să mai rămâe la 'ndoială. La o nouă izbitură în creasta casei, un val de apă înspumată năvăli în casă pe coș, împrăstie prin toată încăperea jăratecul focului și-l lăsă în cea mai adâncă beznă. Un strop de spumă îi sărise pe buză. Era sărat. Marea se revărsase peste țărm și se năpustea asupra sihastrului.

Mai exista oare vreun loc unde să se poată refugia? Nu! Cabana era situată pe punctul cel mai înalt al plajei iar adâncitura laterală, prin vadul căreia trecuseră, 'n timpul fluxului, ultimii lui musafiri, era doar o întindere spumegândă de apă, în vreme ce gura fluviului din dosul lui, era una cu Oceanul. N'avea încotro: trebuia să aștepte.

Lipsa completă de perspective a situației lui, era, pentru un bărbat cu firea lui, atât de deosebită de a celorlalți oameni, un izvor de tărie răbdătoare. În el era încă puternic instinctul conservării dar nici nu se temea de moarte și nici n'avea presimțirea unui sfârșit apropiat. Totuș, dacă moartea ar fi venit, ar fi fost o soluție simplă a problemei care-i revoluționase toate gândurile, tăblița cu toate socotelile ar fi fost ștearsă și gata. Și cu această credință simplă și fatalistă — singura lui credință — ciudatul om se îndreptă iar bâjbâind spre patul lui, se întinse pe el și în câteva clipe și adormise.

Afară vijelia mugea înainte. Talazurile văjâitoare se mai izbiră odată de colibă dar era vădit că, odată cu sosirea fluxului, uraganul începuse să bată în retragere...

Când se trezi North, trecuse de vremea prânzului și soarele strălucea pe cer. Cătă-

va vreme rămase într'o leneveală plăcută, îndoindu-se par'că dacă e mort sau mai e viu ; dar în fiecare nerv și în fiecare fibră simțea o nemărginită pace, o liniște cum nu mai simțise din vremurile copilăriei, o ușurare de nespus cașicum i s'ar fi luat ceva de pe inimă — sigur nu știa ce. Iși dădea seama că zâmbea — și totuș perna lui era udă de lacrimi, dintre care unele îi mai licăreau în vârful genelor. Deoarece movila de nisip tot îi mai bloca ușa, el sări sprinten pe ferastră.

Câțiva nori răzleți pribegeau încet pe cer, năframele de pace ale mării tihne ce se răspândise peste mare și peste uscat. Peisagiul era aproape de nerecunoscut. În fluviu se formase un dig nou iar un îngust banc de nisip, care străbătea lagunele și valea până la malul fluviului și de-acolo mai departe pe uscat, părea că întinde o punte care îl apropia iar de omenire. Toate acestea îi pricinuiră o bucurie proaspătă și copilărească ; revăzu cu bucurie și un bătrân copac dezrădăcinat pe care fluviul îl adusesese și-l reluase în diferite epoci, ca pe un prieten mut al singurătății, plecat și revenit. Acum părea că se tolănise pentru totdeauna în nisipul de lângă cabana lui.

Rădăcinile-i impunătoare, erau încununate cu ierburi de mare împletite și încâlcite între ele și cu lujerele lungi și întortochiate ca niște șerpi ai algelor ; între două rădăcini, care se încrucișau, era prins un coșuleț de portocale din bambus, aproape nevătămat. Când se apropia să-l ia, North auzi un țipăt ciudat — cu totul altfel decât toate sunetele pe care le auzise până acum pe

pustiile bancuri de nisip. Crezând că e vreo pasăre ciudată marină, prinsă în plasa ierburilor de mare, dădu fuga la coș și se uită înăuntru. Coșul era pe jumătate umplut cu mușchiu de mare și cu alge bătoase. Tipătul se repetă. North dădu în lături algele și văzu... nu o pasăre rătăcită, ci un copil viu, un copil omenesc !

Când îl scoase din scutecele lui umede, văzu că trebuia să aibă vreo opt-nouă luni. Cum și când fusese adus acolo sau ce putere condusesse acest leagăn ca din basme până drept în fața ușii lui, nu putea ghici ; dar în orice caz trebuise să fi ajuns acolo încă din zorii zilei, căci trupșorul îi era cald de razele soarelui iar scutecele îi erau aproape uscate.

Ca să-l învelească în haina lui, să alerge cu el în colibă, cu grozava convingere că acolo, pentru copilăș, nu se putea face nimic, să se repeadă apoi din nou afară — pentru toate acestea nu avu nevoie decât de câteva clipe. Vecinul lui cel mai apropiat era Trinidad-Joe, un tăetor de lemne, care locuia la trei mile mai sus pe fluviu. Iși amintea nedeslușit că acela era tată de familie. Să ucidă aproape pe copil cu câteva picături din sticla lui de Whisky, să-și despotmolească barca din mocirlă și să vâslească în sus pe fluviu, cu mititelul găsit de el, se chema, oricum, a face cel puțin ceva.

După jumătate de oră ajunsese la coliba singuratică a lui Trinidad-Joe și, după cele câteva flori modeste care trecuseră prin gardul de răchită și după belșugul de rufe ce fâlfâiau pe frânghie, cunoscă că presu-

punerea lui referitoare la situația de gospodar a lui Trinid-Joe, fusese justă.

Ușa la care bătu se deschise, lăsându-l să vadă o cameră curată, modest mobilată, și o femeie zveltă de vreo douăzeci și cinci de ani. Cu o stângăcie necunoscută lui până acum, North povesti, bâlbâindu-se, împrejurările găsirii copilului și arătă scopul vizitei lui. Mai înainte ca el să fi sfârșit bine vorba, femeia îi luase, aproape pe neăgăte de seamă, prin cine știe ce truc femeiesc, copilul din brațe și, pe când el se opri cu sufletul la gură, ea izbucni într'un râs zgomotos. North încercă să râdă și el; dar încercarea dădu greș.

După ce își ștersese lacrimile de pe o pereche de ochi sinceri și ascunsese la loc două șiruri de dinți albi și tari, femeia spuse: — Ia te uită! N'ei fi fiind d-ta pustnicul care locuiește singur cuc pe limba de pământ— ia spune, zău?

North se grăbi să recunoască tot ce se cuprindea în această afirmație.

— Și atunci ți-a adus cineva un pruncușor ca să-ți fie de urât!...

Aci luă o înfățișare ca și cum n'ar mai fi lipsit decât un fir de păr ca să recadă în râsul de mai 'nainte, apoi adăogă ca pentru a explica purtarea ei: — Când te-am văzut vâslind încoace — pe d-ta, făptură mai sfioasă decât cerbul în timpul verii — mi-am spus: E bolnav. Dar un copil în scutece!...

O copilă. North se simți pomit aproape s'o urască. O femeie care nu putea vedea din tot tabloul acesta mișcător — ba chiar aproape tragic, decât numai partea comică

— făcând încă haz pe socoteala lui — o astfel de femeie făcea parte dintr'o altă rasă omenească decât cea pe care o cunoscuse până acum. Deși din fire nepăsător până în cel mai înalt grad față de observațiile și criticile celor de o teapă cu el, râsul răutăcios al acestei femei simple îl jignează totuși mult mai adânc decât pe vremuri vorbele batjocoritoare ale verișoarei sau mătușii sale. Deaceia, observă cu o oarecare demnitate teapănă, că pruncul ar avea nevoie de hrană. — E încă mic de tot, adăogă el ; și mă tem că n'are să se poată lipsi de hrana lui naturală.

— Bine, dar de unde s'o luăm ? întrebă femeia.

James North șovăi și se uită primprejur. Fără îndoială că era pe undeva prin casă un copil sugaci !...

— Credeam că d-ta.. bâlbâi el, simțind că jena îl făcea să roșească. Credeam... că dacă d-ta — adică mă gândisem.—

Se întrerupse brusc, căci ea își vârâse un colț al șorțului în gură, dar prea târziu pentru a opri râsul care se și revărsa nestăvilit din gâttelejul ei. Când mai putu răsufla puțin, ea spuse : — Doamne sfinte, acum nu mă mai mir că lumea te ține drept un pustnic!... Eu sunt fiica nemăritată a lui Trinidad-Joe, și singura făptură de sex feminin din casă. Orice tont ți-ar fi putut spune asta. Și tare aș vrea să văd cum ai putea d-ta face scamatorie să scoți pe mână, din câte ți-am spus eu, un copil în fașe.

Furios în sinea lui dar păstrând o aparență politicoasă, James North își ceru scuze. Regretă neștiința lui și cu o manierată ple-

căciune, făcu un gest ca pentru a lua copilul îndărăt. Dar fata îl trase repede, destul de departe ca el să nu-l mai poată ajunge.

— Nu te pripri așa, spuse ea cu grabă. Ce, crezi că's nebună să las bietul viermușor pe mâna d-tale? Nu, d-le, una ca asta să nu-ți închipui! Există mai multe mijloace și căi să hrănești un copilaș, decât îți închipui d-ta, tinere, cu „hrana d-tale rațională”. Dumnezeuule, dar nenorocit și bleg mai pare țâncul ăsta!

North mărturisi cu sânge rece că dăduse copilului, ca să-l învioneze, whisky.

— Sfântă Precistă, whisky! Dar, știi una — whisky, nu mai miroase chiar așa a sihăstrie. În orice caz păstrez copilul și când are să vie acasă tăticul, om vedea ce-i de făcut.

North stătu la îndoială. Repulsia lui față de fată era foarte puternică dar pe altcineva nu mai cunoștea în împrejurimi și copilul avea nevoie de îngrijire imediată. În acelaș timp începea să-și dea seama ce rol ridicol juca aducând vecinilor săi, la prima vizită, un țânc găsit care trebuia îngrijit. Ea văzu că North șovăie și spuse:— De bună seamă că nu mă cunoști, iată, sunt Bessy Robinson, fiica lui Trinidad-Joe. Cred că tata — sau chiar oricare dintre băieții de pe țărm — o să-mi poată da un certificat de bună purtare dacă socotești că ar fi nevoie să ceri mai întâi informații mai amănunțite despre mine.

— Pot să te asigur, d-ră Robinson, că nu mă gândeam decât la ostneala și la povara cu care te încarc. Orice cheltueli va trebui să faci —

— Tinere, răspunse Bessy Robinson, ră-

sucindu-se brusc pe călcâie și privindu-l peste umăr cu sprâncenele puțin strânse, dacă va fi nevoie de cheltueli am să le fac eu, — sau dacă nu, nici nu vreau s'aud de copil... totuș încă nu te cunosc îndeajuns ca să-ți fac o salată dela prima noastră întâlnire. Lasă așa dar copilul aici și dacă-ți face plăcere vino iar cu barca mâine, după răsăritul soarelui — vâslitul are să-ți facă bine, ca să vezi pe copil și pe tata care are să fie acasă la ora aceea. Până atunci, cu bine !

Cuprinzând pe copil cu un braț voinic dar grațios și ținând pe celălalt — cel cu gropițe la cot — oarecum agresiv ca scut în fața micuțului, trecu repede pe lângă James North și intră într'un dormitor încuind ușa după ea.

* * *

Când James North ajunse la coliba lui, era întuneric. Pe când aprindea focul în vatră și încerca să pună la locurile lor mobilele răsturnate și aruncate deavalma și să curețe odaia de urmele furtunii din noaptea trecută, îl cuprinse pentru prima dată un simțimânt de singurătate. Nu regreta pe copil. Dincolo de sentimentul datoriei și al omeniei nu mai purta nici un interes pentru starea și viitorul acestuia. Era mai degrabă bucuros că scăpase de el. Ar fi preferat, ce e drept, o altă femeie, dar și Bessy părea destul de potrivită pentru asta. Acum își dădu seama că de dimineață nu se gândise nici măcar o singură dată la femeia pe care o iubea ! Așaceva nu i se mai întâmplase în tot timpul izolării lui de un an

de zile ! Deaceea își puse în gând să se gândească din nou la ea și la amarul lui. Cuvântul „pustnic” străbătu ca o străfulgerare mintea. „Pustnic !” Cuvântul nu fusese întrebuintat într'un sens tocmai măgulitor. Bessy îi dăduse o semnificație care nu era prea depărtată de nebunie ; făcea aluzie la ceva care nu i se putea întâmpla decât unui om cu totul de rând, prost. Era oare cu puțință ca oamenii să-l privească pe el ca pe un om care fusese lovit de soartă definitiv și într'un chip prea neinteresant ca să le mai vie în gând să-l învrednicească cu compătimirea sau cu tovărășia lor ? Sau ca pe un om prea neînsemnat și banal ca să facă măcar haz pe socoteala lui— sau să fi fost asta numai felul necioplit de a vedea al acestei fete simple.

Fapt e, că, în dimineața următoare, cu puțin după răsăritul soarelui, James North era din nou în fața colibei lui Trinidad-Joe. Onorabilul proprietar, un bărbat lung și slab care purta cu prisosință semnul distinctiv de colonist — sănătate proastă, hrană proastă și adâncă melancolie— îi ieși înaintea cu niște maniere și cu un costum care te făceau să te gândești la un grănicer și la un marinăr îmbinați într'un amestec ciudat. Când North sfârșise de povestit pentru a doua oară povestea găsirii copilului, Trinidad-Joe rămase pe gânduri.

— Pesemne, spuse el cugetând intens, pesemne că a fost pus în unul din coșulețele impermeabile și luat de valuri de pe puntea unui din briggurile care se duc la Tahiti ca să încarce portocale. În niciun caz nu poate proveni de undeva din împrejurimi.

— Dar nu e o adevărată minune că a rămas în viață? Căci trebuie să fi stat în apă ceasuri întregi.

— Briggurile acestea navighează totdeauna foarte aproape de coastă și poate că vaporul s'a sfărâmat chiar de vreo faleză din apropiere. Și cât privește salvarea copilului, asta dovedește încă odată absurditatea întâmplărilor omenești, urmă Joe cu o sentențioasă înțelepciune cinică. Dacă pe o furtună ar fi căzut depe catarg un marinar, s'ar fi înecat imediat chiar lângă vapor, pe când sugaciul care nu poate înota plutește într'un somn lin spre țărm, și unde pui că e legănat tot timpul de valuri.

North, care se simțea întrucâtva ușurat și care totuș era puțin dezamăgit că nu vedea pe Bessy, îndrăzni însfârșit să întrebe ce mai face copilul.

— Acum bine de tot, răspunse o voce prietenoasă din josul lui, și când James ridică ochii, văzu în pervazul ferestrei brațele pline, ochii albaștri și dinții albi ai fetei gazdei. E așa de vioi și de vesel și-i e o foame de par'că de cine știe când n'a avut „hrana lui firească”. Hai tăicuțule înăuntru și spune musafirului ce avem de gând să facem cu bietul prichindel; nu stați așa ci chibzuiți mai bine împreună ceva înțelept.

— Bine, venim, răspunse cu resemnare Trinidad-Joe, Bessy e de părere că poate păstra ea copilul și îngriji de tot ce are să-i fie de trebuință. Și cu toate că sunt tatăl ei, nu zic că n'ar putea. Dar când vrea Bessy ceva, vrea deabinelea, nu se'ncurcă și dintr'a ei n'o mai scoți.

— Bine zici ! Dar urmează înainte, tăicu-
șule, că văd că tot bați în loc, strigă domni-
șoara Robinson cu o voioșie lipsită de ori-
ce jenă.

— Ei, atunci să regulăm și chestia asta.
Noi luăm copilul iar ă-ta ne dai o hârtie
sau o declarație prin care ne cedezi toate
drepturile și pretențiile ă-tale. Ce zici de
asta ?

Fără să știe nici el de ce, James se împo-
trivi cu hotărâre.

— Crezi poate că n'o să îngrijim cum se
cuvine de copil ? întrebă sever domnișoara
Bessy.

— Nu despre asta e vorba, răspunse North,
puțin cam încins. În primul rând copilul nu
e al meu și deci nu-l pot dăruia. A fost pus
ca un zălog în mâinile mele — primele
mâini în care a trecut din ale părinților lui.
Socotesc că n'am dreptul să îngădui ca în-
tre mâinile mele și ale părinților lui să se
interpună alte mâini.

Domnișoara Bessy plecă dela fereastră.
În clipa următoare apăru în fața casei, se
duse drept la James North și-i întinse o
mână zdravănă.

— Fie, spuse ea, strângându-i cinstit de-
getele. De fapt nu ești un pustnic prea în-
căpățânat. Are dreptate, tata ! Nu trebuie
să-l dea — dar o să facem împărțeală, el
și eu. El să-i fie tată și eu mamă, până ne
va despărți moartea sau va eși la iveală
adevărata familie. Ei — acum ce mai zici ?

Mai mulțumit de aprobarea acestei fete
simple decât îndrăznise să-și mărturisească,
James North își dădu încuviințarea lui. Da-
că voia acum să vadă copilașul ? Da, desi-

gur că voia ; și , deoarece Trinidad-Joe îl mai văzuse și mai vorbise despre el și-l pipăise , și'n timpul nopții trecute se tot ocupase cu el în fel și chip , hotărî să-și dedice o parte din prețiosul lui timp tăiatului lemnelor și-i lăsă singuri.

* * *

James North trebui să recunoască sincer că pruncului îi mergea bine. Ascultă chiar cu un interes politicos afirmația că pruncul are ca și el ochii căprui , că i-au ieșit încă dințișori și că pentru o fetiță de vârstă care părea s'o aibă , era voinică bine : și totuși North tot mai șovăia ; însfârșit , când ținea deja mâna pe clanță , se întoarce spre Bessy și spuse : Domnișoară Robinson , îmi dai voie să-ți pun o întrebare ciudată ?

— Câte vrei.

— De ce credeai că sunt — un pustnic ?

Neprefăcuta domnișoară Robinson aplecă capul deasupra copilului.

— Dece ?

— Da , dece ?

— Pentru că erai chiar un pustnic.

— O !

— Dar —

— Dar — ?

— O să-ți treacă.

Și sub pretextul cusut cu ață albă că trebuie să pregătească mâncarea copilașului , se retrase în bucătărie , unde domnul James North avu marea satisfacție s'o vadă când trecu prin fața ferestrei , șezând pe un

scaun cu fața ascunsă în sorț și scuturându-se de răs.

* * *

În timpul celor două sau trei zile următoare nu vizită pe Robinson ci se lăsă luat de amintirile trecutului. Și în chipul acesta, a treia zi — regretăm că suntem nevoiți să constatăm acest lucru — se înfundase din nou în starea de resemnată amărăciune în care se deprinsese să trăiască. Intermezzo-ul cu furtuna și cu găsirea copilului începu să pălească în amintirea lui, ca și vizita rudelor sale, care se ștersese cu totul.

Fuse o zi mohorâtă și umedă, și el ședea la gura sobei rumegând gânduri negre. Deodată se auzi în ușa o bătaie. Flora, sub al cărei nume înfloritor se ascundea bătrâna lui servitoare indiană, își anunța apariția, de regulă, imitând strigătul fluierarului; ea așadar, nu putea fi. Atunci i se păru că aude târșăitul pe pământ al unei rochii. Sări deodată ca ars, galben ca ceara și cu un nume pe buze. Dar ușa fu dată în lături cu nerăbdare și în fața lui stătea, cu copilul în brațe, Bessy Robinson!

Cu un sentiment de ușurare, pe care nu și-l putea explica, North îi oferă un scaun. Ea ridică întrebătoare spre el ochii-i luminoși.

— Ce ciudat arăți!

— M'am cam speriat... Știi, deobicei, nu vine nimeni la mine.

— Asta e adevărat dar ia spune, n'ai avut niciodată nevoie de un doctor?

Și deoarece nu pricepea, o întrebă și el:
— Dece?

— Pentru că trebuie să te scoli repede și să aduci unul — de aia. Copilașul nostru e bolnav. Noi nu ne ducem niciodată la doctor, nu credem în oamenii aceștia și n'am chemat niciodată vreunul — dar poate părinții copilului n'ar fi făcut tot așa. De aceea scoală repede și du-te de-l adu.

James North se uită cu ochii mari, mirați, la domnișoara Bessy și se ridică, deși cam codindu-se și șovăind.

Bessy observă lucrul acesta.

— Nu te-aș fi deranjat pe d-ta și n'aș fi călătorit cale de trei mile englezești dacă aș avea pe cine altcineva să trimet. Dar tata e plecat la Heurka pentru că să cumpere lemne și eu sunt singură. Hei — dar unde-ai pornit-o !

James își pusese pălăria și deschidea ușa.

— Să aduc un doctor, răspunse el mirat.

— Ai de gând să faci cele șase mile până acolo și îndărăt pe jos ?

— Se'nțelege — devreme ce n'am cal.

— Dar eu am ; îl găsești afară priponit. Nu e chiar faimoasă iapa dar când a pornit-o odată în trap, își face cursa destul de bine.

— Dar d-ta — cum o să te întorci acasă ?

— Păi, răspunse domnișoara Bessy, trăgându-și scaunul lângă foc, scoțându-și pălăria și broboada și încălzindu-și picioarele la flacăra binefăcătoare, — n'aveam de gând să plec. Mă găsești aici când te întorci cu doctorul. Du-te, dar iute, iute de tot !

Nu trebui să repete de două ori porunca. În clipa următoare James North ședea în șeaua calului domnișoarei Bessy — era o șea trainică, de dragon — și călărea într'un

tempo cât de repede cu putință, prin nisip. Două lucruri îi erau limpezi ; în primul rând că el, sihastrul, prin faptul că se ducea să aducă un doctor unui copil bolnav și anonim, care se găsisse în îngrijirea lui, era pe cale de a intra în legături cu locuitorii coloniei și de a se expune binevoitoarelor lor observațiuni critice ; în al doilea rând singuratica lui locuință se găsea în momentul de față în stăpânirea unei fete voinice, inculte, dar destul de drăguță, care se poftise singură ca musafir. Aceste lucruri de netăgăduit nu izbuti să și le gonească din minte, nici măcar prin galopul lui nebun ; dar, spre lauda lui, trebuie remarcat că misiunea la doctor și-a îndeplinit-o în modul cel mai zelos, deși fără o înlănțuire logică, în așa chip că acesta, în timpul călăriei grăbite, ajunsese la convingerea că North salvase dela înec o femeie de curând măritată și că aceasta dăduse apoi naștere, unui copil.

5.

Puținele cuvinte care puseră la curent pe doctor, la sosirea lui în colibă, cu starea de lucruri, ar fi fost urmate în orișicare alte meleaguri de cererea unor lămuriri mai amănunțite. Dar doctorul Duchesne, un vechi doctor militar, era întotdeauna pregătit pentru orice eventualitate, nepăsător față de orișicine.

— Copilul, spuse el, a fost amenințat de o pneumonie, acum nu mai e nici o primejdie ; dar are nevoie de cea mai bună îngri-

jire și de cea mai mare prudență, mai cu seamă trebuie ferit de orice intemperii.

— Atunci lucrul este simplu, spuse Bessy cu convingere.

Ce doi domni se priviră surprinși.

— Voiam adică, să zic, binevoi ea să-și explice exclamația — că dumneata trebuie să te duci călare pe iapă acasă la noi, să aștepti pe tata și să te întorci mâine aici, cu câteceva din calabalâcul meu, căci de glumă și de joacă nu mai poate fi vorba, lângă copilăș până la însănătoșirea lui. Și, până la această însănătoșire, am de gând să rămân aici.

— În orice caz copilul deocamdată nu e în stare să suporte vremea rea, spuse doctorul, aruncând cu coada ochiului o privire satisfăcută la fața uluită a lui North. Domnișoara Robinson are dreptate. Am să vă însoțesc până la poteca ce trece peste dunele de nisip.

— Mă tem numai, răspunse James North, care se simțea dator să spună ceva — că șederea aici n'o să vă fie așa de comodă ca — —

— De asta n'am grijă, răspunse ea simplu; căci nu m'am așteptat la mult.

North se întoarse să plece, cu o înfățișare cam plouată.

— Noapte bună, spuse ea deodată și-i întinse mâna, în timp ce în ochii și pe buzele ei se putea desluși un zâmbet mai prietenos decât toate cele de mai'nainte; — noapte bună... și vezi de aibi bine grijă de tăicuțu!

Doctorul și James North călăriră câteva clipe unul lângă altul, în tăcere. North să se acomodeze cu o realitate nouă — și anume

că se ducea să facă o vizită și că de fapt se lepădase de vechea lui viață ; și apoi că avea să săvârșească o pângărire, cugetând la sfânta lui durere în casa unui străin.

— Cred că nu greșesc presupunând, spuse deodată doctorul, că tipul de femeie reprezentat atât de desăvârșit de d-ra Bessy, v'a fost până acumă complet străin. Ați trăit în cercuri în care regulile buneii cuviințe și eticheta stăpânesc aproape totul...

La aceste cuvinte, care-i părură o încercare de a-i pătrunde taina, James North deveni deodată rece ca gheața. Ultima aluzie o trecu cu vederea și se mulțumi să dea răspunsul simplu și sincer că, într'adevăr, nu mai întâlnise niciodată o fată ca Bessy.

— Tocmai aici stă nenorocul dv., urmă doctorul. O socotiți necioplită și incultă ?

Domnul James North susținu că fusese așa de mișcat de felul ei prietenos de a fi, încât, într'adevăr, nu se gândise la așa ceva.

— Asta nu prea e așa. Dealtfel chiar dacă i-ați spus asta, ea nu ar avea câtuși de puțin o părere mai rea despre dv. — și nici despre ea. Dacă în loc de o englezească proastă ar vorbi o grecească rustică și ar purta, în loc de un corset prost, o cingătoare antică, ați jura că e o zeiță... Iată și drumul dv..

* * *

James North dormi foarte prost în noaptea aceea. După indicația Bessy, că nu erau decât două camere de dormit și că „tăicuțul nu întrebuințează niciodată cuverturi și nu prea e pretențios în obiceiurile lui”, alesese camera de dormit a lui Bessy. Era curată

dar nu mai mult. Puținele obiecte de podoba-bă erau groaznice ; două sau trei gravuri în lemn colorate în culori țipătoare, o cutiuță de lucru împodobită cu scoici, un fantomatic buchet de iarbă alcătuită din frunze și mușchi scheletici și două bibelouri chinezești destul de urâte ca să poată fi adorate ca idoli budiști, îngăduind să se tragă concluzii asupra gustului frumoasei locuitoare a camerei și poate asupra viitoarei educații a copilului.

Joe se întoarce a doua zi de dimineață și primi hotărîrea fiicei sale cu resemnarea obișnuită, exprimându-și speranța că North avea să rămână la el până ce copilul avea să se facă mai bine. Și cu această eventualitate nu prea trebuia contat în viitorul apropiat ; căci la întoarcerea lui în colibă North găsi că starea pruncului se înrăutățise, dar numai printr'o vorbă aruncată în treacăt de Bessy, află el că nici ea nu închisese ochii toată nopticica.

Trecu o săptămână întreagă până ce el își putu din nou lua în stăpânire locuința — dar o săptămână activă și în total luată, destul de plăcută, căci e plăcut să te lași condus de o femeie sănătoasă și frumoasă și cam prin vremea aceasta făcuse, domnul James North, descoperirea că Bessy avea amândouă calitățile acestea. Se prinse singur, în mai multe rânduri, cum îi contempla minunata ei faptură, gândindu-se în acelaș timp la aprecierea măgulitoare a doctorului ; și ca s'o întreacă în sinceritate i-o împărtăși și ei.

— Și ce-ai răspuns d-ta la asta ?

— O... eu am râs și — n'am spus nimic.
Și ea făcu la fel.

6.

Cam la o lună după acest schimb de sincerități, Bessy îl întreabă dacă n'ar putea petrece noaptea următoare în casa ei.

— Vezi d-ta, își motivează ea cuvintele, cică sala cea mare dela Heureka ar fi diseară roșu de dansat și eu, de primăvara trecută, nu mai știu ce e asta. Vine Hank Fischer să mă ia și n'aș vrea să las la noapte coliba vreaște.

— Dar cu copilul ce se face? întreabă North, puțin cam morăcănos.

— Auzi vorbă, răspunse domnișoara Bessy Robinson, privindu-l oarecum provocator, socotesc că nu s'ar face gaură în cer, n'ar fi moarte de om dacă l-ai veghia și d-ta o noapte. Tata nu poate și, chiar de ar putea, tot nu s'ar pricepe. Puțin a lipsit să nu mă otrăvească, după ce a murit răposata mamă... nu tinere, nu pot pretinde lui Hank Fischer să ducă pruncul la Heureka și să-l aducă pe urmă îndărăt!... asta i-ar strica toată plăcerea.

— Care vasăzică trebuie să fac d-lui Hank — Hank — Fischer? spuse North, cu o mică nuanță de ironică amărăciune.

Firește. Par'că ai ceva mai bun de făcut?

North ar fi dat orice să fi putut în clipa aceea pretexta o ocupație importantă începută înainte și care trebuia terminată, știa bine însă că Bessy avea dreptate; altă treabă, într'adevăr, nu avea.

— Și acest domn Fischer e chiar așa de ocupat ?

— Firește — trebuie să-mi poarte de grijă mie !

* * *

James Nort nu-și mai amintea, dela începutul vieții lui în singurătate, de o seară mai neplăcută.

În timp ce se plimba înapoi și încolo, ținând în brațe nevinovată cauză a situației ridice în care ajunsese, îi venea aproape s'o urască.

— S'a mai văzut vreodată mai uriasă ne-ghiobie ca asta ? începu el, dar amintindu-și că în felul acesta își exprima verișoara lui Marie părerea despre purtarea lui, North amuți din nou, mai cu seamă că pruncușorul începuse să țipe : fără îndoială că-i lipseau formele pline și rotunde și brațul moale al dădacei. North începu să-l joace vehement pe brațele lui, cu o acompaniare interioară câtuși de puțin muzicală, și în timpul acesta se gândea la cei ce dansau acolo, la Hereuka.

— Nici vorbă, mormăia el așa, de unul singur, duduia o fi povestit cavalerulu ei că și-a comandat pe astă seară ca dădacă al copilului pe sihastrul de pe plajă.

Te pomenești că în curând o să mi se ofere chiar o slujbă permanentă, ca unui gă-gău cum se cade care se pricepe de minune la dădăcitul copiilor. Mamele au să se bată pentru mine... Și doctorul este la Hereuka. Bineînțeles o să dea fuga la sala de dans, ca să-și vadă zeita lui încă nedezvoltată și să-i arate compătimirea lui pentru blegia o-

mului de pe plajă. Deodată întrebă pe Joe, pe un ton nepăsător, din ce fel de oameni e alcătuită societatea de acolo.

— Păi, spuse melancolic Joe, sunt acolo văduva Higsby cu fiica, cele patru fete Stubbs — bineînțeles nu poate să lipsească nici Polly-Doble cu băiatul ei, care e practicant vis-a-vis la Jones, ca și nevasta lui Jones. Apoi Petre franțuzul și Whisky-Ben, apoi băiatul care l-a împușcat pe Archer — nu-mi amintesc momentan numele lui — și Barbuțul cum dracu s'o fi chemat mititelul acela de mulatru?... Nu cumva Kanika? Mii de trăznete! urmă Joe trist, mâine, poimâine te pomenești că-mi uit și numele meu... Afară de aceștia...

—Destul, destul! întrerupse North, care nu-și putea ascunde necazul decât în parte. Se ridică și duse copilul în odaia cealaltă, scoțându-l din raza acestor nume care-i puteau răni nevinovatele-i urechi.

În dimineața următoare ieși în întâmpinarea fetei, ce se întorcea dela dans, cu o înfățișare cam distrată și după puțin timp plecă, din cale afară de preocupat de un plan trădător, pe care-l făurise în timpul nopții de nesomn, petrecute în odaia ei. Era foarte bucuros că avea datoria morală față de părinții necunoscuți ai copilului, să-l sustragă influențelor vătămătoare ale unui „Barbuț-Kanika” și, mai cu seamă, ale unui anumit „Hank-Fischer”, de aceea hotărât să scrie rudelor lui, expunându-le situația și cerându-le un cămin pentru copilul găsit și sprijin pentru căutarea părinților acestuia. Scrierea o adresă verișoarei lui Marie, în parte datorită despărțirii dramatice a tinerei doamne, în

parte pentru că tot inima ei de marmoră spera s'o miște mai curând în favoarea protejatului lui. Apoi își reluă liniștit vechile lui obiceiuri de sihăstru și o săptămână întreagă nu mai împovăra pe Robinsonii cu vizitele lui.

Urmarea acestei izolări fu că, într'o bună dimineață, Trinidad-Joe vizită pe pustnic în locuința lui.

— Uite, așa, iar o trăznaie de-a fetei mele, spuse el resemnat, și ți-am spus cinstit dinainte că dacă-i intră fetei în cap o trăznaie, patru perechi de boi și șapte bărbați nu i-o mai pot scoate. Acum a născocit o altă ciudățenie, să învețe câte ceva, căci de multă școală n'a avut parte și ziarele le primim numai pentru că așa face toată lumea; și zice că d-ta ai putea s'o înveți... Cică d-ta tot n'ai avea alceva de făcut. Vrei?

— Da, desigur, răspunse North.

— Zice că poate că d-ta ești mândru și nu vrei s'o mai lași să îngrijească copilul și deacum înainte; și crede că dacă d-ta i-ai da ceva învățătură de carte, ca să fie în stare să pălăvrească ceva mai cărturărește — păi, asta ar regula toată chestia.

Ii poți spune, răspunse North — și vorbea serios — că mă bucur nespus de mult să-i pot fi de folos la ceva, fără să pot, totuși, nădăjdui să-mi plătesc cândva datoria față de ea.

— Așa dar am încheiat târgul? strigă buimăcitul Joe cu o încredere disperată de a căpăta la expresia anterioară, cam nebuloasă pentru el, o explicație mai pe minte a lui.

— Am încheiat târgul! spuse North pe un ton vesel.

Și se simte deodată liberat de o mare greutate ce-i apăsă pe inimă. Căci, din cauza lipsei lui de sinceritate față de Bessy, nu era prea mulțumit de sine însuși. Acum se ivea un prilej de a-și spăla vina față de ea, păstrându-și totodată demnitatea. Acum îi putea spune și ei ce pas făcuse. O aștepta ca pornirea ei vanitoasă, care o făcuse să ceară mai multă știință și o cultură mai bună, să-i lămurească și motivele procedurii lui.

O văzu într'o seară și-i mărturisi totul, pe șleau. Ea ținea capul întors; când îndreptă însă din nou spre el ochii ei albaștri, erau plini de lacrimi cinstite. James North avea oroare firească, ca un bărbat normal, de lacrimile femeiești gata să izvorască oricând. Dar plânsul nu era în firea Bessyei și, de aceea, trebuia să aibă un sens. Afară de aceasta, plângea într'un mod impunător, chiar ca o zeiță, fără să suspine, fără să se scuture și fără să i se înroșească nasul; plânsul ei era o topire lină, armonioasă, de-i venea lui North s'o mângâie în vreun fel sensibil, printr'o privire blândă a ochilor lui melancolici sau printr'o apăsare a mâinii luate.

— Vasăzică am avut dreptate să fac așa, spuse ea trist, dar nu știam că ai rude; credeam că ești singur pe lume, ca mine.

James North își aminti de Hank Fischer și de mulatrul și de aceea nu se putut opri să-i spună că rudele lui erau foarte bogate și de neam mare, și că-l vizitaseră de curând. Amintirea chipului în care-și făcuseră vizita și în care fuseseră primiți de el, împiedică să spună mai mult. Dar d-ra Bessy nu putea tăgădui o oarecare curiozitate feminină și în-

trebă : — N'au venit cu trăsura lui Sam Baker ?

— Da.

— În ultima zi a lui Iulie ?

— Da.

— Și n'a poposit Sam la noi, ca să mai dea cailor ceva nutreț ?

— Așa cred.

— Și aceia erau rudele d-tale ?

— Aceia erau rudele mele.

Domnișoara Bessy se aplecă spre leagăn și luă copilul în brațele ei tari. Apoi ridică ochii care, cu toate lacrimile ce-i mai licăreau în ochi, tot mai scânteiau de mânie și spuse tărăgănat : — Oamenii — aceia — nu — vor avea — copilul !

— Și de ce nu ?

— De ce nu ? Pentru că i-am văzut eu. Dea- ceea. Și asta ajunge ! Cum îți închipui d-ta că ai putea impune ca rude acetui biet copilăș nenorocit, una ca acele sperietori caraghioase și împopoțonate ? Nu, domnule, una ca asta nu merge !

— Cred că judeci cam pripit, spuse North, care în sinea lui se bucura de judecata ei pornită. Mătușa mea, într'adevăr, nu face la prima vedere o impresie prea bună ; cu toate acestea are mulți prieteni. Dar de verișoara mea Marie, femeia mai tânără, cred că n'ai ce zise ?

— Care, morcovul acela uscat — cu nimic viu în ea decât ochii ? James North, ei fi d-ta un sucit, ca bătrân — poate că asta e al familiei — dar un diavol ca femeiușca aceea nu ești ! Și cu asta, basta.

Și într'adevăr, cu asta fusese basta. North trimise verișoarei sale o a doua scrisoare,

prin care o anunța că își schimbase planurile în privința copilului. Bucuroasă de ușoara ei biruință, d-ra Bessy se purta acum mai drăguț ca oricând; în ziua următoare își încovoia cu gingășie grațiosul grumaz sub jugul profesorului ei și devini o școlăriță silitoare. Chiar dacă James North ar fi avut mai puțină simpatie pentru ea, tot ar fi trebuit să remarce ușurința cu care prindea ea totul. Dacă pân'acum îi făcuse plăcere să fie dojenit prietenește de ea, acum era și mai plăcut măgulit de nemărginita ei încredere în atotpriceperea și atotștiința lui; era pilotul ei sigur pe marea necunoscută a științei. Ii făcea o plăcere atât de mare să conducă mâna ei peste caiet, încât mă tem că învăța cu acest prilej ceva mai prețios decât învățătura ce-i da ei. Săptămânile zburau repede ca duse de furii, și numai în dimineața când ea îi puse în mână un buchet de nemțișori și de maci, prinse de veste pentru prima oară că era primăvară.

Pe cât știu, alte amănunte interesante în privința mersului învățătorei domnișoarei Bessy nu mai sunt. Intr'o zi North observă, mai în glumă, mai în serios, că nu văzuse niciodată la față pe administratorul ei, domnul Hank-Fischer.

D-ra Bessy (roșind, dar rece). Și nici n'ai să-l vezi.

North (palid dar înfierbântat) Dece nu?

D-ra Bessy (încet) Aș prefera să nu-ți spun.

North (cu hotărîre) Țin cu tot dinadinsul.

Bessy (cedând) Ca profesorul meu?

North (șovăind, ca și cum această denumire l-ar jigni).

D-a-a!

Bessy. Și-mi făgăduiești să nu mai vorbești niciodată despre asta?

North. Niciodată.

Bessy (tărăgănat) Păi, a spus că n'a fost frumos din partea mea, să mă duc cu copilul în coliba d-tale și să rămân acolo.

North (cu naivitatea nejenată a unei firi rafinate) Dar de ce?

Bessy (puțin înțepată dar plină de cea mai mare admirație față de această naivitate). Tăcere! Și ține-ți făgăduiala!

Eram așa de fericiți în aceste noi relații, încât se întâmplă într-o bună zi ca Bessy să-i ceară socoteală de ce-o silise să-l roage să-i îngăduie a deveni eleva lui.

— De bună seamă că încă n'ai uitat ce neștiutoare eram, își încheiă ea cuvântarea.

James North îi răspunse destăinuindu-i părerea doctorului despre independența ei. Ca să spun drept, adăogă el, mă temeam că n'ai să iei lucrurile așa de prietenește cum o spusese el.

Cu alte cuvinte, mă ții drept tot așa de vanitoasă ca d-ta! Mi se pare că d-ta și doctorul ați avut multe să vă spuneți.

— Dimpotrivă, râse North, asta a fost tot ce ne-am spus.

— Și nu v'ați bătut joc de mine?

Poate că n'ar fi fost neapărat nevoie ca North să-i ia mâna pentru a accentua mai bine asigurarea lui contrarie; dar totuș i-o luă.

Bessy, tot gânditoare, probabil nu observase.

— De n'ar fi fost la mijloc copilul — spuse ea visătoare, nu te-aș fi cunoscut.

— Nu, răspunse North răutăcios, dar l-ai mai cunoaște încă pe Hank Fischer.

Nicio femeie nu e desăvârșită. Bessy îl privi cu o bruscă izbucnire de cochetărie — era pentru prima și ultima dată. Apoi se aplecă și sărută copilul.

James North avea o fire simplă dar nu era chiar așa de prost. Răspunse la sărut, dar renunță la mijlocirea copilului.

În aceeaș clipă se auzi în gang un pas. Cei doi deveniră roșii ca purpura, apoi răseră.

Era Joe. Ținea în mână un ziar.

— Văd că a fost foarte cu cap din partea d-tale, d-le North, că m'ai sfătuit să cumpăr ziarul regulat. Căci mi se pare că aici scrie ceva care ar putea dezlega taina cu părinții copilului.

Și, cu șovăiala unui om care pricepe încet, Joe se așează la colțul mesei și citi din „Herald”-ul din San-Francisco cele ce urmează :

„S’a stabilit, fără putință de îndoială, că epava întâlnită de „Aeolus” e a briggului american Pomare care făcea cursa de aci la Tahiti. S’au confirmat cele mai rele bănueli. Cadavrul femeii a fost între timp idem — identificat ca fiind al frumoasei fiice al Terp — Terp Terpi Corn” — Drace. Dar slut nume mai are femeia asta.

— Dă-mi mie ziarul tăicuțule se amestecă Bessy. Se cunoaște că n’ai avut parte de educație. Și acum ascultă cum citește culta ta fiică.

Cu o înclinare ironică, adresată noului ei profesor, și cu hazul incomparabil a unei școlărițe increzute, se duse cu ziarul îndoit ca o carte, în mijlocul camerei.

— Hm ! Unde rămăseseși ? Ah, da !... „al frumoasei fiice a Terpsichorei, al cărei nume a fost foarte des pomenit anul trecut, cu prilejul unui misterios scandal în înalta societate — mult talentată dar nefericită Frace Schatterton —” Nu... nu mă întrerupeți... mai vine ceva. „Cadavrul copilului ei, o încântătoare fetiță de șase luni, a fost luată de valuri, și care îndreptățește presupunerea că a fost luat de valuri de pe bord”. Așa e, copilul ar fi trebuit să fie găsit, domnule North. Dar D-zeule tată ! Uite, Dumnezeule, sînte Doamne ! cade !... Domnule North ! James ! Vorbește — vorbește-mi ceva, dragul, iubiului meu James !

Brațul ei tare o luase înaintea tatălui ei. El prinse pe North în brațe și îl întinse pe pat, pe care zăcu douăzeci și patru de ore fără cunoștință. Apoi se constată o meningită și începu aiurarea, iar doctorul Duchesne telegrafic prietenilor lui ; dar după o săptămână furtuna se potoli sub influența frumoaselor zile de vară — la fel cum se potolise și cea-laltă furtună și James se trezi istovit, ce e drept, dar plin de o pace interioară. Bessy se afla la căpătâiul lui și, nu mică-i fu bucuria, că era singură.

— Draga mea Bessy, începu el cu o voce slabă, când am să-mi vin iarăși în puteri am să-ți spun ceva.

— Știu totul, James, răspunse ea cu buzele tremurânde. Am aflat totul — nu, nu din gura aceea ci chiar din a dumitale, în timp ce aiurai. Chiar și atunci m'am bucurat. Au-~~am~~am doar lucrurile acelea din gura d-tale.

— Ai să mă poți tu ierta, Bessy ?

Ea își apăsă buzele pe fruntea lui și spuse

În grabă și bâlbâind ca și cum s'ar fi temut de propriile-i sentimente : — Da. Da.

— Și copilului ai să vrei să-i mai fi mamă?

— Copilului acelei — ?

— Nu iubito, nu copilului ei, ci copilului meu !

Ea sări în picioare și izbucni în lacrimi. Apoi îl cuprinse în brațele ei și spuse iar : — Da. Da.

Și deoarece nu există altă posibilitate de a îndeplini această făgăduială solemnă, în toamna aceluiași an se căsătoriră.

SFÂRȘIT

W. SOMERSET MAUGHAM

RIVALUL ROȘU

Căpitanul își vârî mâna în unul din buzunarele pantalonului și, cu mulță trudă — căci se aflau nu lateral ci în față, iar omul era burduhănos — scoase un mare ceasarnic de argint. Se uită la ceas, apoi privi din nou la soarele ce dădea în asfințit.

Cărmaciul, un Kanaka, îi aruncă o privire piezișe, fără însă a scoate un cuvânt. Ochiul căpitanului erau acum pironiți pe insula spre care navigau. O linie albă de spumă marca reciful. Știa că undeva acolo, se află o deschizătură destul de mare pentru a putea tre-

ce cu corabia și socotea că apropiindu-se mai mult, va putea s'o descopere.

Până la înnoptare lipsea încă aproape un ceas. Apa în lagună avea o adâncime destul de mare și se putea ancora cu ușurință. Căpetenia satului, întrezărit printre arborii de cocos, era prieten cu ajutorul său. Cât de plăcută avea să fie noaptea petrecută pe uscat !

În clipa aceea apărură ajutorul ; căpitanul, întorcându-se spre dânsul, spuse :

— Vom lua cu noi o damigeană cu buz și vom face un chef cu fete.

— Nu văd deschizătura în țărm, zise ajutorul.

Era un Kanaka, negricios și frumos, cu ceva din înfățișarea unui împărat roman din timpul decăderii, având și înclinarea acestora spre obezitate. Dar trăsăturile-i erau nobile și marcante.

— Știu cu siguranță că-i pe aici o intrare, răspunse căpitanul privind prin ochian. Nu înțeleg de ce n'o pot descoperi. Spune unuia din băeți să se suie pe catarg și s'o caute.

Ajutorul chemă pe un om din echipaj și-i transmite ordinul. Șeful urmărește suirea Kanakului, așteptându-i comunicarea. Dar omul strigă că nu poate deosebi altceva decât o neîntreruptă linie de spumă. Căpitanul, care vorbea samoana ca un băștinăș, trânti câteva înjurături formidabile.

— Să mai rămâie acolo ? întrebă ajutorul.

— La ce naibă să folosească și asta ? răspunse șeful. Afurisitul ăsta de măgar are orbul găinilor. Ehe, eu să fi fost sus ! Imi pun mâna 'n foc că găsesc intrarea.

Măsura din ochi, înciudat, și atât de subțire. Pentru un nivel, el se nădărnici de mic să se cațare pe vârful copac, cos, suirea nu prezenta nici un răfârșit, puera gras și greoi.

— Jos cu tine, strigă el. Nu foloseai mult decât un stârv de câine. Va trebui să navigăm dealungul stâncilor, până ce dăm de deschizătură.

Corabia era o goeletă de șaptezeci de tone, care se mai slujea și de parafină drept combustibil. Când nu avea de luptat cu vânturi potrivnice, făcea până la cinci mile pe oră. Avea o înfățișare urâtă. Pe vremuri va fi fost vopsită alb dar de atunci trecuseră mulți ani. Acum era murdară, unsuroasă și pestriță, de pe urma multelor pete. Mirosul tare al parafinei și copră *), obișnuita-i încărcătură.

Se afla acum la vre-o sută de picioare de la recif și căpitanul ordonă cărmaciului să se țină mereu dealungul stâncilor, până ce va zări intrarea. Totuși, după ce făcuseră câteva mile, înțelese că trecuse de ea fără s'o fi băgat de seamă. Atunci se înapoia pe drumul parcurs dar spuma albă, ce scălda reciful, forma o linie crestată, însă neînteruptă, iar soarele apunea. Cu un blestem la adresa neîndemânatecului echipaj, căpitanul se resemnă să aștepte până în dimineața următoare.

Arde i-ar focul să-i ardă! bombăni căpi-

*) Copra, — miezul de cocos desghiocat, păstrat pentru a fi dus la moară, ca să se scoată din el uleiul.

ce cu corabia mai mult, va trebui să petrecem noaptea

Până la înnoptare, zi dimineața, când zorile se ceas. Apa, peste oceanul liniștit, deschizându-se, care-i ocolise par'că în seara peteniilor, fu zărită puțin mai la răsărit de locul unde ancorau. Goeleta intră în lagună. Suprafața mării era lină și netedă ca o oglindă. În adâncime, printre stâncile de corali, se vedeau înotând niște peștișori colorați.

După ancorarea corăbiei, căpitanul luă o gustare și se sui pe punte.

Deodată i se ivi un zâmbet pe buze. Aruncând mucul țigării în apă, spuse :

— Cred că o să mă duc pe uscat. Pregătiți barca.

Coborî greoi scara și vâslașii îl duseră la un mic golf.

El merse agale printre arborii de cocos, pe o potecă ce se ghicea abia, și care ducea în șerpuituri la un râu lat. Peste râu se construiseră un fel de punte : vreo duzină de trunchiuri de cocos, așezați capăt la capăt, unul după altul, și susținuți la punctele de întâlnire printr'o ramură crăcănoasă înfiptă în albia râului. Trebuia să calce pe o suprafață netedă, rotundă, îngustă și alunecoasă, fără nici un sprijin pentru mâni. Ca să traversezi o astfel de punte și se cerea picioare sigure și o inimă sdravănă.

Căpitanul stete în cumpănă. Dar, după ce zări casa unui om alb, lucind printre copacii de pe celalt mal, se hotărî și, cu pași mărunți, începu să treacă podul.

Iși potrivea picioarele cu grijă și acolo, unde un trunchiu se întâlnea cu cel urmă-

tor, când loc la o diferență de nivel, el se lătină puțin. Când ajunse la ultimul copac, coase un suspin de ușurare și, în sfârșit, pune piciorul pe uscat. Fusesse atât de ocupat cu anevoioasa trecere, încât nu observase că cineva îi urmărea mișcările. Fu deci foarte surprins când auzi un glas spunându-i :

— Trebuie curaj la trecerea punților ăstora, pentru cine nu-i obișnuit cu ele.

Ridică privirea și dădu cu ochii de un om, care stătea în fața lui și eșise, fără îndoială, din casa ce-o zărise căpitanul mai înainte.

— Te-am văzut șovăind, urmă celalt cu un zâmbet pe buze, și am vrut să văd dacă vei cădea în apă.

— Ei așa ! făcu căpitanul, care-și redobândise încrederea.

— Am căzut și eu odată în râu. Intr'o seară, pe când mă întorceam dela vânătoare. M'am pomenit, cu pușcă cu tot, în apă. De atunci îmi iau un băiat, ca să-mi ducă pușca.

Vorbitorul era un bărbat pe pragul bătrâneții. Avea o barbă mică, puțin căruntă, și o față slabă. Purta un fel de cămașă fără mâneci și o pereche de pantaloni din pânză de vintrea. În picioare nimic : umbla desculț. După o umbră de accent se cunoștea că nu-i englez.

— D-ta ești Nielson ? întrebă căpitanul.

— Da, eu sunt.

— Am auzit despre d-ta. Mi-am închipuit, că trăești undeva prin meleagurile astea.

Căpitanul urmă pe celalt în micul bungalou și se lăsă să cadă ca un sac pe scaunul oferit de gazdă. Nielson eși o clipă pentru a

aduce ceva whisky și două pahare. În acest răstimp, musafirul îi examinează odaia.

Nu mai putu de mirare. În viața lui nu văzuse atâtea cărți la un loc. Rafturile, așezate dealungul celor patru pereți în rânduri dese, de la podea până la tavan, erau înțesate. În cameră se mai afla un pian cu coadă, purtând vrafuri de note muzicale, precum și o masă lungă, cu cărți și reviste împrăștiate.

Căpitanul se simți cam stânjenit într'un astfel de mediu. Își aminti că Nielson trecea drept un original. Nimeni nu-l cunoștea mai de aproape, cu toată îndelungata lui ședere în acea regiune, dar toată lumea era de acord în privința ciudățeniei lui.

— Ce grămadă de cărți! zise vizitatorul, după înapoierea lui Nielson.

Ele nu fac nimănuia vreun rău, răspunse Suedezul zâmbind.

— Le-ai citit pe toate? întrebă căpitanul.

— Nu chiar pe toate, dar cea mai mare parte.

— O lecuță îmi place și mie să citesc. Primesc regulat **Saturday Evening Post**.

Nielsen umplu paharul oaspei său cu whisky și-i oferă o țigară de foi. În schimb căpitanul crezu nimerit să-i dea câteva informațiuni.

— Am sosit încă de-aseară dar n'am găsit deschizătura, astfel că trebuie să ancoriez la larg. Nu făcusem încă niciodată cursa asta dar proprietarul corăbiei avea ceva marfă de adus înapoi. Unul Grey, îl cunoști?

— Cum de nu, are și aici o prăvălie, puțin mai la deal.

— Nu erau decât niște conserve de carne și ceva copră. Dar și-a zis omul că-i mai bine să-i transport marfa asta decât să stau de pomană la Apia. Eu, de obicei, fac naveta între Apia și Pago Pago. Dar acolo bântue acum vărsatul și trebile zac baltă.

Bău puțin whisky și își aprinse țigara. Era tăcut din fire dar ceva în Nielson îl irita și această iritare îl făcu mai vorbăreț. Suedezul îl privea cu niște ochi mari, negri, în care plutea o ușoară ironie.

— Ai o căsuță drăguță.

— Am făcut ce am putut.

— Trebuie să faci afaceri destul de bune cu arborii d-tale. Se prezintă minunat... La prețul de azi al coprei... Și eu am avut o plantație. La Upolu. Dar am fost nevoit s'o vând.

Se uită iarăși de jur împrejur. Munții aceștia de cărți îi dădeau o impresie stranie de ceva nepriceput și potrivit.

— Nu ți-e oare urât în singurătatea asta?

— Cu timpul te obișnuiești. Stau de vre-o douăzeci și cinci de ani.

Acum însă, căpitanul nu știa deloc ce să mai spue. Fuma deci, păstrând tăcere. Suedezul, vădit dispus s'o respecte, privea îngândurat la musafir. Acesta era un om înalt, foarte înalt chiar, și neobișnuit de corpulent. Fața-i roșie, plină de bubulițe, purta o întreagă rețea de mici vine purpurii și trăsurile i se cufundau în grăsime. Ochii îi erau roșii, injectați. Gâtul dispărea îngropat într'o massă de carne. Afară de o șuvită lungă de păr cârlionțat, aproape albă, ce-i ococa partea de dinapoi a capului, omul era chel cu desăvârșire, și această imensă

suprafață lucioasă a frunții, care ar fi putut să-i dea un aer fals de inteligență, îl făcea dimpotrivă să apară de o imbecilitate cu totul specială. Purta o pereche de pantaloni din serj albastru, foarte vechi, și o cămașă albastră, de flanelă. Era deschisă la gât și lăsa să i se întrevadă pieptul gras, acoperit cu un stufăriș de păr roșiatec.

Ședea pe scaun într'o ținută greoaie și stângace, cu burta mare împinsă în afară și cu gambele grase neîncrușșate. Membrele lui nu mai aveau nici o elasticitate. Nielson se întreba zadarnic cam ce fel de om să fi fost în tinerețea lui. Părea aproape cu neputință ca această namilă să fi avut și ea odată înfățișarea unui băiețel care saltă și aleargă.

Căpitanul golise paharul și Nielson îi împinse sticla mai aproape.

— Servește-te, te rog.

Celalt se aplecă puțin înainte și o apucă cu mâna sa mare.

— Și cum de ai ajuns d-ta aici ? întrebă el.

— Oh, am venit din pricina sănătății mele. Plămânii îmi erau atacați și doctorii spuneau că n'aș mai avea de trăit decât un an. S'au înșelat, precum vezi.

— Dar cum se face că ai rămas ?

— Sunt un sentimental.

— Oh !

Nielson își da seama că musafirul nu ar fi priceput nici o boabă din ceea ce vroia să spue. Il privea deci cu o clipire batjocritoare a ochilor să negri. Totuși, poate toc-

mai din pricina bătărăniei și prostiei celui-lalt, avu capriciul să vorbească mai departe.

— Când ai trecut puntea, erai prea ocupat cu menținerea echilibrului, altfel ai fi înțeles de ce acest colț e îndeobște privit ca frumos.

— În tot cazul ai o căsuță nostimă.

— Oh, asta nu exista încă, la venirea mea. Pe locul acesta se afla numai un bordei băstinaș din pari și cu acoperișul în formă de stup, adumbrît de un mare copac cu flori roșii și tufișurile de croton cu frunzișul lor galben, roș și auriu, formau un gard pestriț în jurul lui. Iar peste tot erau arborii de cocos, mofturoși și îngâmfăți ca femeile. Stăteau la marginea apei și cît era ziua de mare nu făceau altceva decît să se oglindească și să privească la imaginea lor.

Eram tînăr pe vremea aceea — o Doamne! a trecut un sfert de veac de atunci — și aș fi vrut ca, în scurtul răstimp ce-mi fusese îngăduit pînă la scutundarea mea în noaptea cea veșnică, să sorb în mine toată frumusețea lumii. Mi se păru că acest loc e cel mai minunat dintre toate pe pămînt. Când îl văzui pentru întîiași dată, simții o svîcnitură la inimă și mai-mai aș fi început să plîng. N'aveam decît douăzeci și cinci de ani și, dacă-mi tăinuiam durerea, sufeream totuși cumplit la gîndul morții apropiate. Și nu știu de ce, dar răsări în mine credința că frumusețea dumnezeiască a acestui petec de pămînt îmi va ajuta să mă împac cu soarta cea vitregă. Toată viața mea trecută — Stockholm cu Universitatea, apoi Bonn — fu deodată înghițită în neant.

Aparțineam acum unui alt om. Ca și cum abia în clipa sosirii mele pe insulă aș fi atins acea realitate, acea „esență a ființei”, despre care doctorii noștri în filosofie — și eu mă număr printre ei — discutaseră cu atâta aprindere. „Un an”, îmi spusese. „Atâta mi-a rămas. Fie. Il voi petrece aici și apoi voi muri bucuros”.

La vârsta de douăzeci și cinci de ani suntem nebuni, sentimentali și patetici. Dar dacă n’ar fi astfel, poate că la cinci zeci am fi mai puțin înțelepți.

— Bea, amice. Nu te lăsa stânjenit de prostiile ce le îndrug.

Arată cu mâna-i subțire spre sticlă și căpitanul își goli din nou paharul.

— Dar d-ta nu bei nimic, zise acesta, întinzând mâna după whisky.

— Sunt o fire sobră, răspunse suedezul zâmbind. Mă îmbăt într’un fel care-mi pare mai rafinat. Dar poate că-i numai vanitate din parte-mi. Ori cum, efectele sunt mai prelungi și urmările mai puțin vătămătoare.

— Cică se consumă acum multă cocaină în Statele Unite spuse căpitanul.

Nielson chicoti.

— Ei, dar nu mi s’a întâmplat să văd pe aci prea adeseaori pe un alb, zise el, și odată, nu cred ca un pic de whisky, să-mi facă rău.

Își turnă puțin într’un pahar, adăugând sifon, apoi sorbi o înghițitură.

— Și deodată am descoperit, de ce colțul acesta era de o atât de cerească frumusețe. Amorul zăbovise aci o clipă, ca o pasăre călătoare care, întâlnind o corabie în mijlocul mării, își strânge nițel aripioarele-i o-

bosite. Mireasma unei iubiri frumoase plutea deasupra insulei, ca în Mai mireasma trandafirilor sălbatici, pe livezile țării mele. Mie mi se pare întotdeauna că locurile unde oameni au iubit sau pățimit păstrează o aromă suavă de ceva ce n'a murit pe deantregul. Aceste locuri au dobândit, par'că, o însemnătate spirituală, care înrăurește tainic pe acei care se apropie de ele. Aș dori să mă pot exprima mai limpede (zâmbi ușor). Cu toate că d-ta probabil m'ai înțelege tot atât de puțin, chiar de aș izbuti.

Tăcu o clipă.

— Cred așa dar, că acest colțișor era frumos, fiindcă aici se iubise frumos.

Dădu din umeri.

— Sau poate simțul meu estetic e numai plăcut impresionat de această fericită întâlnire între o dragoste tânără și un sălaș potrivit ei.

Chiar unui om mai puțin mărginit decât căpitanul i s'ar fi putut ierta să stea cam buimăcit la auzul cuvintelor rostite de Nielson. Părea că își râde el singur de ceea ce spune. Ca și cum ar fi vorbit sub stăpânirea unei emoții, pe care judecata lui o lua în bătaie de joc. Se numise un sentimental. Dar când sentimentalitatea se împreunează cu scepticismul, atunci nici diavolul nu mai știe ce se naște din așa ceva.

Tăcu o clipă, privind la căpitan cu niște ochi, în care se citea o nedumerire năpraznică.

— Parcă te-am mai văzut odată undeva, zise el în sfârșit.

— N'aș putea spune, că-mi aduc aminte, răspunse căpitanul.

— Am curioasa senzație, că-mi ești cunoscut, fără însă să te pot plasa nicăieri în timp sau spațiu.

Căpitanul dădu din umerii greoi.

-- De treizeci de ani trăesc prin insule. Cine-și aduce aminte de toți pe care i-a întâlnit într'un răstimp atât de lung!

Suedezul clătină capul.

— Uneori zărim o localitate pentru întâiași dată și totuși ne pare ciudat de cunoscută. Astfel, pe semne, te văd eu pe d-ta.

Zâmbi în chip straniu.

— Cine știe, poate că în vechea Romă, d-ta erai comandantul unei galere iar eu un sclav vâslăș.. De treizeci de ani, zici, că trăești aici?

— Treizeci de ani fără întrerupere.

— Ai întâlnit, poate, pe un om care se numea Roșu?

— Roșu?

— Alt nume nu-î știu. Personal nu l-am cunoscut pe Roșu niciodată. Nici n'am dat măcar ochi cu dânsul. Și totuși cred a-l vedea mai lămurit, decât pe mulți, decât de pildă pe frații mei, cu care am petrecut ani întregi la un loc. Trăește în închipuirea mea cu limpezimea unui Paolo Malatesta sau a unui Romeo. Dar presupun că nu l-ai citit niciodată pe Dante sau pe Shakespeare.

— În adevăr, n'aș putea pretinde că da, răspunse căpitanul.

Nielson, trăgând dintr'o țigară, se rezemă pe speteaza scaunui, uitându-se absent la inelul de fum ce plutea în aer. Buzele sale zâmbeau dar privirea îi era gravă.

Apoi se uită iarăși la căpitan. Acesta, cu buhăiala lui vulgară, era extraordinar de

respingător. Avea mulțumirea de sine sanguină a prea-grașilor. Intreaga lui ființă constituia o provocare și-l irita grozav pe Nielson. Dar contrastul între omul pe care-l avea în față și acela la care se gândea, îl izbea ca ceva foarte nostim.

— Se pare că Roșu a fost făptura cea mai atrăgătoare, care se poate închipui. Un număr însemnat de persoane, care l-au cunoscut pe vremea aceea — oameni albi — mi-au afirmat că dacă-l vedeai pentru întâiași dată, frumusețea lui îți tăia răsuflarea. L-au chemat Roșu pentru părul său — lucitor ca o flacără. Era ondulat de natură și-l purta lung. Trebuie să fi fost de culoarea minunată după care se înnebuneau Pre-Rafaeliștii. Roșu era atât de naiv, încât nu cred să fi fost mândru de dânsul; nimeni însă, nu i-ar fi putut-o lua în nume de rău, de ar fi fost.

Era înalt de șase picioare și un palmar sau doi — în casa indigenă ce stătea altă dată aici, semnul înălțimii lui fusese crescut cu un cuțit în trunchiul mijlociu, susținător al acoperișului — și corpul îi era făcut ca al unui zeu grec — lat în umeri și îngust în șolduri. Semăna cu Apollo al lui Praxiteles. Avea acea dulce rotunjime și acea suavă grație feminină, atât de tulburătoare și de misterioasă. Pielea-i era de o albeață orbitoare, lăptoasă și satinată, ca a unei femei.

— Când eram mic, spuse căpitanul, clipind din ochii injectați de sânge, aveam și eu pielea albă.

Dar Nielson nu-i dădu nici o atenție. — Iși

istorisea acum povestea și nu voia să fie întrerupt.

— Chipul îi era tot atât de frumos, ca trupul. Avea niște ochi mari de un albastru foarte închis care, în unele zile, păreau negri. Genele lungi, ca și sprâncenele — în deosebire de ale altor roșcovani, erau de un castaniu închis. Regularitatea trăsăturilor lui era desăvârșită și gura-i părea o flăcără arcuită. N'avea decât douăzeci de ani.

Aci suedezul, înzestrat cu un oarecare simț pentru dicțiunea dramatică, se opri, sorbind o înghițitură de whisky.

— Era unic. Niciodată n'a trăit o ființă mai răpitoare. Ivirea lui n'a avut mai mult rost decât înflorirea unui boboc minunat pe o planetă sălbatecă. N'a fost decât o întâmplare fericită a Naturii.

Intr'o zi, el debarcă la marginea aceluiași golf, în care trebuie să fi intrat și d-ta azi dimineață. Era un marinar, dezertat la Apia de pe un vas de război american. Izbutise să convingă, pe niște indigeni omenoși, să-l primească pe o corabie cu pânze care ridică tocmai ancora pentru a pleca la Saffoto. Fu debarcat aici cu ajutorul unei luntre.

Nu cunosc pricina dezertării lui. Poate nu i-a plăcut viața plină de restricțiuni a marinei de război. Poate avusese o neînțelegere cu cineva pe bord. Sau poate l-a vrăjit numai Pacificul și insulele acestea romantice. Căci din când în când ele prind pe un om ca într'o pânză de păianjen. Și dacă Roșu a avut o fire delicată, atunci se prea poate că marea asta albastră, că adierea molcomă depe dealurile verzi, să-i

fi răpit vigoarea nordică, așa cum Dalila l-a moleșit pe vigurosul Samson.. In orișice caz, vroia să se ascundă și s'a gândit că în acest colț retras avea să fie la adăpost, până la plecarea vaporului său din Samoa.

Lângă golf se afla un bordei indigen și, pe când stătea acolo, neștiind încotro să-și îndrepte pașii, ieși o copilă și-l pofti înăuntru. Tânărul cunoștea abia două cuvinte din limba insularilor iar fata cam tot atâta englezească. Dar el înțelese numai decât ceea ce vroiau să zică zâmbetele și gesturile ei drăgălașe și o urmă în colibă. Șezu jos pe o rogojină și mănca niște felii de ananas, pe care i le dădea fata.

„Despre Roșu nu pot vorbi decât din auzite, pe fată însă am văzut-o, trei ani după prima lor întâlnire, când n'avea încă optsprezece ani impliniți. Nu poți să-ți închipui cât de delicioasă era. Avea grația pătimașă și tenul cald al polinezilor. Era nălțuță, sveltă, cu trăsături delicate și ochi mari, asemenea unor eleșteie tăcute sub palmieri. In părul negru și buclat, care-i cădea pe spate, purta o cunună de flori mirositoare. Avea niște mâini adorabile. Atât de mici erau și de o formă atât de desăvârșită, încât nu puteai să-ți desprinzi privirea de pe ele. Pe atunci ea râdea ușor și zâmbetu-i era așa de dulce, că făcea să-ți tremure genunchii. Pielea-i semăna cu un lan de grâu copt, într'o frumoasă zi de vară. O Doamnă! Cum aș putea s'o zugrăvesc? Vorbele sunt prea sărace, pentru redarea atâtor farmece!

Și aceste două ființe tinere, ea șasespre-

zece, el douăzeci de ani, se îndrăgostiră dela prima vedere. Asta-i adevărata iubire, nu aceia care izvorăște din simpatie, comunitate de interese sau de idei, ci dragostea pură și simplă. Asta-i iubirea pe care Adam o simți pentru Eva, când se trezi și o găsi în grădină, privind la dânsul cu ochi de rouă. Asta-i iubirea care împerechează vitele ca și zeii. Asta-i iubirea care face din univers o minune. Asta-i iubirea care dă vieții, adevăratul ei înțeles... Desigur n'ai auzit niciodată despre acel duce francez, cinic și înțelept, care spunea că, din doi amanți, unul totdeauna iubește iar celalt se lasă iubit — un adevăr amar la care cei mai mulți oameni trebuie să ne resemnăm. Dar din când în când se mai ivesc și doi care se iubesc și se și lasă iubiți. Atunci soarele ar trebui să se oprească în calea lui, cum s'a oprit când Iosua s'a rugat pentru asta, Dumnezeuului lui Israel.

Și chiar acum, după atâția ani, când mă gândesc la acești doi tineri, atât de frumoși, de nevinovați, și la dragostea lor, resimt o durere. Inima mi se strânge ca în nopțile de lună plină, când o privesc revăsându-și lumina argintie pe lagună. Contemplarea frumuseții desăvârșite e totdeauna legată de suferință.

Erau copii. Ea avea o fire bună, blajină și drăgăstoasă. Nu știu nimic despre dânsul dar îmi place să cred că cel puțin pe atunci era naiv și sincer. Îmi place să cred că sufletul său era tot atât de atrăgător ca și trupul dar sunt încredințat că n'avea mai mult suflet decât viețuitorii codrilor și ai pădurilor, care făceau încă fluere din

trebuie și se înbăiau în râurile munților, atunci pe când lumea era încă tânără și se mai puteau zări mici fauni, galopând prin luminișuri, călare pe un centaur bărbos... Un suflet e o posesiune împovărată și când omul a început să-l desvolte, a pierdut Paradisul.

Puțin înaintea venirii lui Roșu, insula fusese bântuită de una din molimele, pe care omul alb le-a adus cu sine. O treime din populație murise. Se pare că fata își pierduse toate rudele mai apropiate. Trăia acum în casa unor veri îndepărtați. Familia se compunea din două babornite sbârcite și gârbove, două femei tinere, un bărbat și un băiat.

Roșu rămase câteva zile acolo. Dar poate că, atât de aproape de coastă, se simți în primejdie de a fi descoperit de vreun alb, care ar fi putut să-i trădeze ascunzătoarea. Poate că îndrăgostiții nu puteau răbda prezența celorlalți, care le fura ceva din deliciul de a fi laolaltă, — nu știu. Dar într-o dimineață, cei doi se porniră la drum, cu puținele lucruri ce avea fata, și o luară pe o potecă ierboasă, sub arborii de cocos, până ce ajunseră la acest râu. Trebuiau să treacă podul, pe care l-ai trecut și d-ta, și fata râse vesel, văzând că lui îi e frică. El ținu de mână până ce atinseră capătul primului trunchiu dar curajul îl părăsi și se întoarse înapoi. Fu nevoit să-și scoată îmbrăcămintea, înainte de a se aventura din nou, și ea i le cără toate pe capul ei.

Se stabiliră în coliba părăsită, ce se afla aici. Fie că fata avea vreun drept de pro-

prietate (pe insulă acest drept e ceva foarte complicat), fie că proprietarul murise în cursul epidemiei, fapt e că nimeni nu le ceru socoteală și rămaseră bun stăpâni pe bordei. Toată gospodăria lor se alcătua dintr'o rogojină pe care dormeau, un ciob de oglindă și vreo două strachini. Atâta ajunge în țara asta hazlie, pentru a-ți întemeia un sălaș.

Despre oamenii ferice se zice că nu știu ce-i timpul; cel puțin în cazul dragostei fericite, vorba asta se adevărește. Toată ziua nu făceau nimic și totuși zilele le păreau încă prea scurte.

Fata avea un nume samoan dar Roșu o numi Sally. El învăța foarte repede limba insularilor, atât de ușoară. Îi plăcea să stea ceasuri întregi culcat pe rogojină, în timp ce ea îi povestea voioasă, fel de fel.

Roșu era o fire tăcută sau poate că avea o minte somnoroasă. Fuma neîncetat țigările, pe care fata i le sucea din tutun pământean și din frunză de pandanus, și urmărea degetele ei sprintene, pe când împletea rogojini de iarbă.

Adeseori veneau niște băștinași și istoriseau lungi povești din timpurile vechi, când insula era încă tulburată de războaie între triburi. Câte odată, el mergea la recif pentru a pescui și aducea acasă un coș plin de pește colorat. Câteodată ieșea noaptea cu un felinar, ca să prindă stacoji. În jurul bordeiului creșteau banane, pe care Sally le prăjea pentru prânzul lor frugal. Ea știa să gătească tot felul de mâncări delicioase din nucile de cocos, și arborele de pâine, de la marginea râului, le

dădea fructul lui. În zile de sărbătoare tăiau un purceluș, frigându-l apoi pe niște pietre fierbinți. Se îmbăiau împreună la râu și seara mergeau la lagună, pentru a face o plimbare cu luntrea.

Răcoriți și fericiți, ei se înapoiu în amurgul serii la râu, pășind mână'n mână, pe iarba moale. Și acum păsările mynah, așezate pe crăcile arborilor de cocos, umplu văzduhul cu strigătul lor. Venea noaptea, cu acest cer, care lucește ca aurul și pare mult mai întins decât toate cerurile Europei, și cu adierea lină care suflă prin coliba deschisă..., lunga noapte care, totuși, le părea mult prea scurtă.

Fata avea șasesprezece ani, el numai douăzeci. Zorile se revărsau peste pilăstria de lemn ai colibei și priveau la acești doi copii frumoși, dormind unul în brațele celuilalt. Soarele se ascundea în dosul mărilor și zdrențuitelor frunze ale bananilor, spre a nu-i tulbura. Dar deodată, cu o sburdălnicie șagalnică, trimetea spre fețele lor o rază aurie, asemenea labei întinse a unei pisici persane. Deschideau ochii somnoroși și salutau aurora unei zile noi.

Săptămânile și lunile treceau; însfârșit se împlini un an. Iubirea lor părea să fie tot atât de — sovăesc să întrebuițez cuvântul — pățimașă, căci patima coprinde o umbră de amărăciune și de teamă, dar tot atât de cordială, de firească și de simplă ca în prima zi.

Dacă cineva i-ar fi întrebat, ei ar fi răspuns cu siguranță, că dragostea lor nu va lua nicideată sfârșit. Știm doară cu toții că

credința în propria-i nemurire e un element esențial al iubirii. Totuși, neștiut de Roșu și nebănuit de fată, începuse poate să încolțească un mic germene în sufletul lui, care, încetul cu încetul, ar fi crescut, devenind săturare și desgust. Căci, într-o zi, unul din băstinașii dela golf veni să le spuie că, ceva mai jos pe coastă, la locul de ancorare, s'ar afla o balenieră britanică.

— Hm ! făcu Roșu. Mă întreb dacă n'aș putea târgui un funt sau doi de tutun, dându-le în schimb nuci și banane.

Țigările, pe care Sally i le făcea cu mâni neobosite, erau tari și destul de plăcute la gust, dar nu-l mulțumeau pe deplin. Și, de odată, se trezi în el o poftă nebună după ~~tutun~~ **tutun adevărat**, acru și mușcător. De luni de zile nu mai fumase o pipă și, când se gândea la asta, gura îi lăsa apă.

S'ar putea crede că Sally ar fi trebuit să aibă vreo presimțire și să-i abată gândul dela drumul acesta. Dar era pe deantregul stăpânită de dragoste și nici nu-i trecea prin minte că, o putere pe lume, ar fi în stare să i-l răpească de lângă ea. Se suiră împreună pe dealuri și culeseră un coș plin de portocale sălbatice, verzi, însă dulci și pline de sevă ; apoi banane dimprejurul colibeii, nuci de cocos, precum și fructul arborilor de pâine și al manghierului. Le cărară jos la golf și încărcară luntrea cu ele. Roșu și băiatul, care le adusesese știrea despre corabie, vâsliră afară din recif.

Din ziua aceea Sally nu l-a mai văzut niciodată.

A doua zi băiatul se înapoie singur, plângând. Povesti următoarele : Când, după în-

delungata lor vâslire, ajunseră la corabie, Roșu strigă către cei depe bord și un alb privi înspre partea lor. Acesta le făcu semn să urce sus pe bord. Suiră amândoi cu fructele aduse și le îngrămădiră pe bord. Omul alb se dete'n vorbă cu Roșu și părea că a-
jung repede la învoială. Unul din echipaj coborî jos și aduse niște tutun. Roșu luă numai de cât, cu lăcomie, din el și își aprinse o pipă. Băiatul imita mutra fericită cu care Roșu scotea norii mari de fum din gură. Apoi cei din echipaj spuseră nu știu ce și Roșu îi urmă în cabină.

Prin ușa întredeschisă băiatul, care privea cu curiozitate, văzu că cineva aduce o sticlă și pahare. Roșu bău și fumă. Părea că ceilalți îi cereau ceva, căci el clătină răzând capul. Omul, primul cu care vorbise, râdea deasemeni, umplând din nou paharul lui Roșu. Vorbiră și băură mai dparte și, dela o vreme, băiatul, obosit de o priveliște care nu înfățișa nici un interes pentru el, se culcă pe punte și adormi.

Fu trezit de un ghiont și, sărind în picioare, văzu că vasul eșea încet din lagună. Roșu ședea tot la masă cu capul pe brațe și scufundat într'un somn adânc. Băiatul făcu o mișcare spre dânsul, să-l scoale, dar o mână aspră îl apucă de braț și un bărbat cu fața încruntată îi suci capul în altă parte, rostind niște cuvinte ce nu le putu înțelege. Atunci băiatul strigă cu glas tare numele lui Roșu dar fu înșfăcat și aruncat peste bord. Neavând încotro, înotă până la luntea care plutea ceva mai încolo și o împinse la recif. Se sui în ea și, sughițând tot drumul, vâsli înapoi la mal.

Ceeace se întâmplase era vădit. Baleniera, din pricina bolii sau părăsirii, ducea lipsă de brațe și, când Roșu veni pe bord, căpitanul îi ceruse să se angajeze. Văzându-i împotrivirea îl îmbătă bine, reușind astfel să-i stoarcă iscălitura. Apoi ridică ancora, înainte ca Roșu să se fi desmeticit.

Sally fu copleșită de durere. Plânse și se văită trei zile. Băștinașii făceau tot ce știau, numai ca s'o mângâie dar ea nu vroia să fie mângâiată. Nu vroia să mănânce. Sleită de putere căzu, în sfârșit, într'o apatie desăvârșită.

Petrecea zile întregi la golf, cu ochii pironiți pe lagună, în nădejdea deșartă că Roșu, într'un chip sau într'altul, va reuși să scape. Ceas după ceas, ședea pe nisipul alb, cu fața scaldată în lacrimi. Iar seara, frântă de oboseală, se târa peste râu până la colibioară, unde cunoscuse fericirea. Rudele cu care locuise înainte de ivirea lui Roșu, îi cerură să se întoarcă la dânsii dar ea nu se'nvoi. Era încredințată că Roșu se va înapoia și dorea ca el s'o găsească acolo unde o lăsase. După patru luni Sally născu un copil mort și bătrâna, care venise s'o ajute în timpul lăuziei, rămase cu dânsa în bordei.

Toată bucuria o părăsise. Chiar și dacă chinurile deveniră cu timpul mai puțin sfâșietoare, ele fură înlocuite printr'o melancolie fără margini. Cine ar fi crezut că printre acești oameni, ale căror emoțiuni sunt tot atât de trecătoare cât sunt de violente, s'ar putea găsi o femeie capabilă de o astfel de statornicie? Nu pierdu niciodată adâncă convingere că, mai curând sau mai târziu, Roșu avea să se reîntoarcă. Il aștepta și, de

fiecare dată când cineva trecea puntea de arbori de cocos, ea sărea și privea afară. Putea fi el, în sfârșit.

Nielson se opri, cu un suspin.

— Și ce s'a întâmplat pe urmă, cu dânsa? întrebă căpitanul. Suedezul zâmbi cu amărăciune.

— Oh, după trei ani ea deveni tovarășa unui alt alb.

Căpitanul râse cu cinism :

— Adică, ceea ce se'ntâmplă, de obicei ; — haha, așa-s cu toatele.

Suedezul îi aruncă o privire plină de ură. Nu știa de ce, dar colosul acesta pântecos și vulgar îi inspira o scârbă profundă... gândurile lui începură a pluti și avea acum mintea plină cu imagini din trecut.

Se întorcea cu douăzeci și cinci de ani înapoi. Venise pentru întâia dată pe insulă, sătul de Apia cu chefurile, jocurile de noroc și cu senzualitatea-i brutală — un om bonnav, încercând să se supună fără cârtire la pierderea carierei și la nimicirea visurilor sale ambițioase. Cu hotărâre, el părăsise nădejdea de a-și mai face un nume, căutând să se mulțumească cu cele câteva luni de viață prudentă, ce-i mai rămăseseră.

Locuia la un negustor — fiul unui european și a unei băștinase — care avea o prăvălie la marginea unui sat indigen, situat pe malul mării și la câteva mile depărtare de râu. Intr'o zi, hoinărind pe potecile ierboase ale aleelor de cocos, ajunse la coliba unde trăia Sally. Frumusețea locului îl extazia într'o măsură aproape dureroasă. Și apoi o zări pe Sally.

Era ființa cea mai frumoasă pe care o vă-

zuse vreodată și, tristețea acestor ochi negri, minunați, îl înduioșă adânc. Indigenii erau oameni chipeși și mulți din ei se puteau numi chiar frumoși. Dar frumusețea lor semăna cu aceea a animalelor de rasă. Era searbădă. Acești doi ochi tragici, însă, erau plini de mister și simțai în ei complexitatea amară a sufletului dibuitor. Negustorul îi istorisi mișcătoarea poveste a fetei.

— Crezi că el se va înapoia vreodată? întrebă Nielson, atunci.

— Fii pe pace, răspunsese negustorul. Vor trece câțiva ani până să scape din mâinile aceluia și, până atunci, o uită el cu desăvârșire. Când Roșu se va fi trezit și și-a dat seama că l-au atras în capcană, trebuie să fi fost furios, nu glumă. Cred chiar că omul o fi făcut război, o fi avut poftă să se ia la bătaie cu toți. Dar pe urmă a înghițit și s'a supus, căci n'avea încotro. Iar după o lună de zile o fi găsit că în toată viața lui nu i s'a întâmplat ceva mai norocos, decât plecarea asta forțată de pe insulă.

Dar povestea fetei îl urmărea acum pe suedez. Bolnav și plăpând, sănătatea radioasă a lui Roșu îi aprinse imaginația. Nielson era un om urât, de o înfățișare banală. Cu atât mai mult, știa să prețuiască frumusețea la alții.

Niciodată nu iubise cu patimă și, cu siguranță, nu-l îndrăgise niciodată vreo femeie cu o iubire pătimășe. Atracția dintre acele două ființe tinere îl încântă peste măsură, ca ceva ce posedă nespusa frumusețe a absolutului.

Merse iarăși la mica colibă dela golf. Era

înzestrat cu talentul de a deprinde repede o limbă străină și avea o minte energică, obișnuită cu munca. Dăruise și până atunci mult timp, studiului idiomului local și era acum pe cale să adune material pentru un tratat asupra limbii samoane.

Bobornița, care împărțea locuința cu Sally, îl pofti înăuntru. După ce șezu jos, ea îi dădu de băut **Kava** și-i oferi țigări. Era bucuroasă că avea cu cine să stea de vorbă și în timp ce dânzei îi umbla gura, Nielson se uita la Sally. Ii reamintea pe Psyche, în muzeul dela Napoli. Trăsăturile-i aveau aceeaș puritate de linii și, cu toate că născuse un copil, înfățișarea îi era încă feciorelnică.

Abia după ce venise de mai multe ori în vizită la ele, isbuti s'o scoată din muțenie. Dar numai pentru ca să-l întrebe dacă nu văzuse la Apia pe un bărbat cu numele de Roșu. Doi ani trecuseră dela dispariția lui, totuși primele ei cuvinte dovedeau că se mai gândea și acum, neîncetat, la el.

Nu-i trebui lui Nielson mult timp pentru a-și da seama, că se îndrăgostise de fată. Numai printr'o sfortare a voinței se stăpâni, de a nu se duce zilnic la golf. Dar dacă el însuși nu putea fi cu Sally, gândurile erau nedespărțite de dânsa.

La început, privindu-se ca pe un muribund, nu dorea altceva decât s'o vadă și s'o audă din când în când vorbind. Dragostea îi procură o fericire fără margini. Era încântat de castitatea simțimântului său și nu cerea nimic dela fată, decât prilejul să țeasă o pânză de iluzii frumoase în jurul fermecătoarei ei persoane.

Dar aerul liber, climatul dulce, odihna, hrana simplă, începură să producă un efect cu totul neprevăzut asupra sănătății sale. Temperatura nu i se mai ridică noaptea la înălțimi atât de înspăimântătoare, tușea mai puțin și începea să câștige în greutate. Șase luni trecură fără o emoragie. Și deodată înțrezări posibilitatea de a trăi. Iși studiase boala cu deamănuntul și acum răsări în el nădejdea că prin bună îngrijire va putea să-i oprească înaintarea.

Ce fericire să te poți gândi la viitor, să faci iar planuri! O viață activă, se înțelege, era cu totul exclusă... Putea trăi pe insulă și micul său venit, neîndestulător în altă parte, avea să ajungă aici cu siguranță. Putea să se ocupe cu plantarea arborilor de cocos și să trînită după cărțile sale și după pian. Însă mincea-i ageră pricepu că totul nu era decât încercarea zadarnică de a-și ascunde patima ce-l stăpânea.

O dorea pe Sally. Nu iubea numai frumusețea ei ci și acest suflet nedeslușit, pe care-l ghicea îndărătul ochilor ei îndurerati. Avea să-i transmită pasiunea lui. Încetul cu încetul avea s'o facă să uite. Și, într-o exaltare a iubirii, se văzu dându-i fericirea, pe care el însuși nu sperase a mai cunoaște-o vreodată și o dobândise totuși, în chip atât de miraculos.

Ii ceru să trăiască cu dânsul dar ea îi respinse propunerea. Nielson se așteptase la această împotrivire și nu pierdu curajul, fiind convins că mai curând sau mai târziu avea să cedeze. Dragostea lui era irezistibilă.

Destăinui dorințele sale bătrânei și află, cu oarecare surprindere, că ea ca și vecinii își dăduseră de mult seama de ele, căutând s'o înduplece pe Sally să-i primească propunerea. La urma urmei fiecare indigenă era bucuroasă să ție casă unui alb și Nielson, după concepțiile insularilor, trecea drept un om avut.

Negustorul la care locuia, se duse la fată și-i spuse să nu fie proastă. O astfel de ocazie nu avea să se mai prezinte nicio dată. Cum putea ea, după atâta vreme, să-și închipue că Roșu se va mai întoarce?

Împotrivirea fetei mări numai dorința lui Nielson și, ceea ce fusese o dragoste curată, deveni o patimă mistuitoare. Era hotărât să învingă toate piedecile. Nu-i dădu lui Sally răgaz. În sfârșit, cedând statorniciei lui, precum și stăruințelor celor din jurul ei, care ba o rugau, ba o dojeneau, fata consimți.

Dar a doua zi când, cu inima voioasă, Nielson se duse la ea, văzu cu groază că, în cursul nopții, Sally dăduse foc casei în care trăise împreună cu Roșu. Babornita îi ieși în cale, rostind vorbe de ocară la adresa fetei dar el îi făcu semn să tacă. Nu făcea nimic. Aveau să-și clădească un bungalo pe locul unde se aflase coliba. O casă europeană era și mai potrivită, dacă vroiau să-și aducă pianul și un mare număr de cărți.

Și astfel fu construită căsuța de lemn, în care el locuia acum de mulți ani, iar Sally îi deveni nevastă.

Dar după primele săptămâni de încântare, în cursul cărora el se mulțumi cu ce-

eace ea îi dădea, el nu avu parte decât de puțină fericire. Ea i se supuse dar numai fiindcă era prea slabă ca să reziste atâtor presiuni: Ii acorda ceea ce nu-i părea de mare preț. Sufletul însă, vag întrezărit, i se sustrăgea. Nielson știa că ea nu-l iubea de loc. Il iubea într'una pe Roșu și tot timpul nu făcea decât să-l aștepte. La un semn din partea celui revenit, ea l-ar fi părăsit fără șovăire, în ciuda sincerei sale iubiri și a tuturor dovezilor de dragoste, cu care el o înconjura. Nici o clipă nu s'ar fi gândit măcar, la durerea care i-o pricinuia.

O neliniște îl cuprinse și el dădea asalt în contra eului acestuia nepătruns, care i se împotrivea cu îndârjire. Iubirea lui deveni amară. Incercă să-i topească inima prin bunătate dar ea rămase tot atât de împietrită ca mai înainte. Se prefăcu nepăsător, dar ea nici nu băgă de seamă. Câteodată, înfuriindu-se, o ocăra. Atunci ea plângea în tăcere.

Și uneori i se păru lui Nielson că nu era decât o iluzie și sufletul ei numai o născocire a propriului său suflet; că el nu putea pătrunde în sanctuarul inimii ei fiindcă un astfel de sanctuar nici nu exista. Iubirea-i deveni o închisoare, din care ar fi dorit să fugă, fără însă a avea puterea să deschidă ușa — atâta doar trebuia — spre a respira din nou aerul libertății... Era o caznă și, în cele din urmă, el se istovi, pierzând orice nădejde.

Focul său se mistuise singur. Când o vedea acum privind spre șubreda punte, ceea ce simțea nu mai era mânie ci un fel de nerăbdare. Timp de ani îndelungați trăi-

seră împreună, legați prin obișnuință și acomodare. Doar un zâmbet își mai reamintea vechea-i pasiune. Ea era acum o femeie bătrână, căci indigenele îmbătrânesc de timpuriu, iar dragostea făcuse loc îngăduinții. De altfel, ea îl lăsa în pace și el era mulțumit cu pianul și cu cărțile lui.

Gândurile îi tindeau spre o încheiere.

— Când privesc înapoi, zise el, și cuget asupra acelei scurte și pătimașe iubiri a lui Roșu și a Sallyei, mă întreb dacă ei n'ar fi avut mai degrabă motiv să mulțumească neîndurătoarei soarte, care i-a despărțit pe când dragostea lor era încă în culme. Au suferit, e adevărat, însă în plină frumusețe. Adevărata tragedie a amorului n'au cunoscut-o.

— Nu știu, dacă am prins înțelesul vorbelor d-tale, spuse căpitanul.

— Tragedia dragostei nu-i moartea nici despărțirea. Cât ar mai fi durat, crezi, până ce unul din ei se sătura? Oh, și ce amar e să te uiți la femeia, pe care ai iubit-o cu trup și suflet, într'asa chip că nu puteai îndura să fii măcar o clipă despărțit de ea, și să recunoști că ți-ar fi tot una, dacă n'ai mai vedea-o niciodată. Adevărata tragedie a dragostei e nepăsarea.

În timp ce vorbea se întâmplă, însă, ceva foarte ciudat. Cu toate că se adresase căpitanului nu grăise pentru el. Dădea numai drumul gândurilor sale. Și, cu toate că ținea ochii pironiți pe el, nici nu vedea. Dar deodată răsări un chip — nu al omului pe care-l avea în față ci al altuia. Ca și cum ar fi privit în una din acele oglinzi strâmbătoare, care lungesc sau lătesc în mod oribil. Aci,

însă, se întâmplase tocmai contrariul : în omul bătrân, urât și gras, el întrezărea imaginea unui copilandru.

Iute îi aruncă o privire scrutătoare. Oare de ce-l aduse întâmplarea tocmai aici ?

Inima îi tresări și el rămase aproape fără răsuflare. O bănuială absurdă se deșteptă în el. Ceeace îi trecea prin minte părea cu neputință și era poate totuși un fapt.

— Care-i numele d-tale ? întrebă Nielson brusc.

Fața căpitanului se încreți și el râse șiret. Avea acum un aer viclean și îngrozitor de comun.

— A trecut atâta timp, de când nu l-am mai auzit, că l-am uitat aproape. Dar pe insule îmi zic, de treizeci de ani, Roșu.

Trupul său uriaș fu zguduit de un râs înfundat, aproape tăcut. Era mârșav. Nielson se cutremură. Roșu petrecea de minune, râdea cu lacrimi, așa încât îi curgeau șiroaie pe obraji, din ochii injectați de sânge.

Deodată suedezul tresări, căci o femeie intrase în odaie. Avea o înfățișare oarecum impunătoare și un ten măsliniu închis

— căci tenul indigenilor se închide cu vârsta. Prin bluza subțire i se ghiceau sânii greu. Clipa sosise.

Ea îi comunică lui Nielson ceva privitor la o chestie de gospodărie și el îi răspunse. Se întrebă, însă, dacă glasul său îi părea și ei tot atât de schimbat cum și-l simțea el însuși. Femeia aruncă omului de lângă fereastră o privire nepăsătoare, apoi eși. Clipa sosise și... trecuse.

Nielson fu atât de zguduit, încât mai întâi nu putu scoate un cuvânt. Spuse, în sfârșit :

— Mi-ai face plăcere, dacă ai lua masa cu noi. Ceeace s'o nimeri să avem...

— Nu pot, răspunse Roșu. Trebuie să mă duc la Grey. Să predau marfa și pe urmă să plec. Mâine vreau să fiu iarăși la Apia.

— Unul din băeții mei poate să-ți arate drumul.

— Primesc bucuros.

Roșu se ridică greoi de pe scaun, în timp ce suedezul strigă pe un flăcăiaș care lucra la plantații. Ii comunică unde vroia să se ducă căpitanul și băiatul se îndreaptă spre punte. Roșu se pregătea să-l urmeze.

— Bagă de seamă, să nu cazi în apă, zise Nielson.

— Nici o teamă!

Suedezul îi urmări trecerea, până ce-l văzu îndărătul arborilor de cocos. Mai rămase câteva clipe nemișcat, apoi se trânti într'un scaun. Acesta era omul, care stătuse în drumul fericirii lui? Pe care Sally îl iubise timp de atâți ani și-l așteptase cu atâta înfrigurare?

Rivalul lui nevăzut și denebiruit?... Era grotesc. Fu apucat de o mânie năpraznică. Simțea imboldul să sară în sus și să sfărâme totul împrejur. Fusesse înșelat. Se văzuseră înșfârșit, el și ea, și nici nu se recunoscuseră. Isbucni într'un râs amar, care creșcu și deveni isteric. Soarta îi jucase o festă păcătoasă. Iar acum el, Nielson, era un bătrân!...

Sally veni să anunțe că prânzul era gata. Nielson i se așeză în față și încercă să mănânce. Ce ar zice ea, oare, dacă ar afla că băiatul, burduhănosul acela, nu era nimeni altul decât ibovnicul la care și astăzi se mai

gândea cu toată ardoarea tinereții ei pierdute?... Altădată, pe vremea când o ura fiindcă îl făcea de nenorocit cu statornicia ei către fetișul ei fantomă, i-ar fi spus-o bucuros. Pe atunci îi plăcea s'o chinuie, fiindcă și ea îl chinuia. Ura lui, atunci, nu era decât dragoste. Dar acum... la ce bun? Dădu din umeri, nepăsător.

— Ce-a vrut omul acela? întrebă Sally, pe neașteptate.

Nielson nu răspunse numaidecât... Și ea era acum bătrână și grasă.

Când o vedea acum, nu mai simțea decât dispreț. Răbdarea îi ajunsese la capăt... Răspunse la întrebare:

— E căpitanul unei goelete. Vine dela Apia.

— Așa.

— Mi-a adus știri de-acasă... Fratele meu cel mai mare e greu bolnav și... trebuie să mă duc să-l văd.

— Vei sta mult timp?

El dădu din umeri.

CONAN DOYLE

Furtul Medalionul sacru

Bunul meu prieten, Ward Mortimer, era unul din oamenii cei mai pricepuți ai vremii în chestiuni de arheologie orientală. Scrisese mult în această materie, trăise doi ani în Egipt la Teba, într'o groapă de morminte, pe când făcea săpături în Valea Regilor, și provocase chiar o mare senzație desgropând, dintr'o tainiță a templului lui Horus, la Philae, presupusa mumie a reginei Cleopatra.

Atâtea isprăvi, abia la 31 de ani, îl îndreptau spre o strălucită carieră. Deaceea nimeni nu s'a mirat de numirea lui în funcțiunea de director al Muzeului din Belmore Street, strâns legată de aceea de maestru de Conferințe la Colegiul Oriental — cu un salariu puțin cam micșorat, prin scăderea proprietății funciare, dar rămas totuș destul de bunicele ca să ispitească pe un cercetător, fără a-l strâmtora.

Un singur lucru făcea pe Mortimer să-i pară grea slujba din Belmore Street și anume : destoinicia omului pe care îl înlocuia,

— profesorului Andréas, care se bucura ca erudit, de o reputațiune europeană.

Studenți din toate părțile lumii, veneau la cursurile lui; toată lumea știa ce minunat păstra colecțiunile încredințate îngrijirii sale. De aceea, toată lumea s'a mirat când deodată, la cincizeci și cinci de ani, Andréas eși la pensie și renunță la o slujbă, care era bucuria lui și-l puneă la adăpost de grijile vieții. Părăsi deci cu fiică-sa, frumoasele apartamente, locuința de drept a directorului muzeului.

Prietenul Mortimer, care era neînsurat, veni în locul lui. Auzind de numirea lui Mortimer, profesorul Andréas îi scrisese o scrisoare de felicitări, măgulitoare și amabilă. Eram de față la cea dintâi întrevvedere a lor și făcui înconjurul muzeului, împreună cu Mortimer, când profesorul îi arăta colecțiunea pe care o înconjurase atâta vreme cu râvnă și dragoste. Fata profesorului, o frumoasă sprintară, ne însoți, împreună cu un tânăr, căpitanul Wilson, pe care avea să-l ia curând de bărbat, după câte am putut înțelege...

Muzeul avea cincisprezece săli, dintre care cele mai frumoase erau babilonyana și syriana, fără să mai pui la socoteală holul central, destinat colecțiunilor egiptene și ebraice.

Potolit, aspru, spânatic, cu obrazul crescat de crețurile vârstei, profesorul Andréas se prefăcea nepăsător; dar ochii negri s'aprindeau, figura i se lumina de entuziasm, când ne vorbea de frumusețea și raritatea unor piese din colecțiunea sa.

Mâna lui întârzia cu dragoste pe ele, mângâindu-le. Se vedea cât de mult se mân-

drea cu ele, și ce adânc mâhnit se simțea că trebuie să le lase în mâna altuia.

Ne-a arătat pe rând mumiiile, papyrus-ele, inscripțiile, relicvele ebraice, imitația faimosului candelabru cu șapte brațe—Menorah—jefuit din templu de Titus, pe urmă transportat de el la Roma, și despre care spun unii că s'ar afla scufundat în matca Tibrului. Acum el se apropie de o vitrină așezată în mijlocul rotondei și, aplecându-se respectuos peste geam :

— Această, nu-i lucru nou pentru un expert ca d-ta d-le Mortimer, dar cred că pe prietenul d-tale, d. Jackson, îl va interesa în mod deosebit.

Mă înclinai, la rândul meu, și văzui un obiect de vreo 5 centimetri pătrați, încadrat de o ramă de aur având câte o toartă de aur la cele patru unghiuri de sus și de jos, și încrustat cu 12 pietre prețioase. Pietrele acestea toate, erau de feluri și de culori deosebite dar de aceeași mărime. După forma, după așezarea, după felurimea cornurilor, ai fi zis că este o cutie de vopsele pentru aquarelă. Fiecare piatră avea săpată o inscripție hieroglifică.

— Ai auzit vorbindu-se de Urim ve-thumim, d-le Jackson ?

Știam expresia dar înțelesul mi-era cam nehotărât.

— **Urim și Thumim**, era numele dat medallionului de piept, încrustat cu pietre prețioase, pe care îl purta în vechime marele preot al Evreilor, când intra în Sfânta Sfințelor. Era în acelaș timp emblema sacerdoțiului și un talisman cu puteri misterioase. Răspândeă îndeobște un simțimânt de res-

pect, ceva la fel cu cărțile sepiline ale Capitoliului, la Romani. Erau, cum se vedea, 12 pietre mândre, având săpate caractere mistice ; dela unghiul de sus spre stânga, se înșirau : o cornalină, un matostat, un smarald, un rubin, un safir, un diamant, o peruzea, o agată, un ametist, un topaz, un smarald-palid și un jasp.

Am rămas uimit de frumusețea felurită a pietrelor.

Medalionul acesta, are vreo istorie ? întrebai.

— E foarte vechiu și de valoare neprețuită, răspunse profesorul Andréas. Fără a fi siguri — suntem îndrituiți să credem, că ar putea fi chiar acel **urim și thumim** original, din chiar templul lui Solomon ! Așa ceva cu siguranță că nu există în nici o colecțiune din Europa. Prietenul -meu, de față, căpitanul Wilson, se pricepe foarte bine la pietre prețioase : ți-ar putea spune cât de curate sunt.

Căpitanul Wilson, oacheș, privirea aspră și tăioasă, sta lângă logodnica lui, de cealaltă parte a vitrinei.

— Da, zise el scurt, niciodată nu mi s'a întâmplat să văd pietre mai fine.

— Și medalionul de asemenea, e de un meșteșug remarcabil. Cei vechi erau pricepuți în...

Profesorul voia să vorbească fără îndoială, de arta de a încrusta pietre ; dar căpitanul Wilson îl întrerupse :

— Candelabrul acesta, — Menorah — vă dă o frumoasă dovadă ce buni giuvaergii erau cei vechi — zise el, întorcându-se spre o altă masă.

Toți eram de aceeași părere, admirând cu el bogăția piciorului și delicata înfloritură a ramurilor. Nu era puțin lucru mulțumirea de-a avea lămuririle unui astfel de cunoscător, asupra unor obiecte atât de rare ! Când, la sfârșitul vizitei noastre, profesorul Andréas, încredință în mod oficial amicului meu, prețioasa colecțiune, mi-a fost cu neputință să nu-l plâng și în acelaș timp să nu invidiez pe urmașul care avea să-si închine viața unei sarcini atât de plăcute. După opt zile, Ward Mortimer luă în stăpânire noul său domiciliu și deveni stăpân cu adevărat în muzeul Belmore Street.

Cincisprezece zile mai târziu, el dădu o masă la vreo șase prieteni neînsurați. Când oaspeții plecară, mă trase de mânecă și-mi făcu semn să mai rămân.

— Stai numai la 100 de metri de aici. N'ai de ce te grăbi, îmi zise el ; (locuiam în adevăr în Albany). Mai rămâi să fumăm împreună o ultimă țigară ? Am mare nevoie să-ți cer un sfat.

Mă înfundai într'un fotoliu și aprinsei una din minunatele sale havane. Când și cel din urmă invitat, în sfârșit, se retrase — el scoase o scrisoare din buzunarul jachetei ; pe urmă, așezându-se în fața mea :

— Iată, zise el, o scrisoare anonimă, primită chiar azi dimineață. Vreau să ți-o citesc și să-mi spui ce crezi.

— Ii faci mai multă cinste decât i se cuvine.

— Uite ce spune : „Domnule, nu știu cum să vă povățuesc mai bine, să supravegheați numeroasele obiecte de preț, cari vă sunt încredințate. Nu cred că multă vreme o să mai

fie suficient serviciul de noapte cu un singur paznic. Să nu uitați că ați fost înștiințat — sau altfel, temeți-vă de o nenorocire cu neputință de îndreptat”.

— Asta-i tot ?

— Tot.

— Ei bine — zisei eu, mi se pare limpede ca ziua, că trebuie să cauți pe autorul acestei scrisori printre puținele persoane care știu că noaptea nu întrebuințezi decât un singur pazitor.

Ward Mortimer, surîse straniu... Imi întinse hârtia.

— Ai putea să recunoști scrisul cuiva ? Uită-te la ăsta acum. — Și îmi dăte o a doua scrisoare.

— Observă litera **C** din „complimente” și din „continuare”. Uită-te la **J** mare. Bagă de seamă cum înlocuește punctul printr’o liniuță la sfârșitul frazelor.

— Ambele litere sunt, fără’ndoială, scrise de aceeași mână deși, cea dintâi e mai apăsată, ca să-și ascundă felul scrisului.

— Cea de a doua, continuă Mortimer, e scrisoarea de felicitare pe care am primit-o dela profesorul Andréas cu prilejul numirii mele.

Îl privii zăpăcit. Atunci, îmi întoarse scrisoarea, pe care o aveam în mână, și în care citii, semnătura destul de citeață, pe dosul scrisorii „Martin Andréas”.

Oricine s’ar pricepe câtuși de puțin în grafologie, nu s’ar fi îndoit că profesorul Andréas, a scris chiar el, succesorului, o scrisoare anonimă, atrăgându-i luarea aminte, să se ferească de hoți.

Faptul era sigur, deși de neexplicat.

— Dar de ce ți-ar fi scris ? zisei.

Tocmai asta vroiam să te întreb. De ce, dacă se teme, n'a venit să mi-o spue'n față ?

— O să-i vorbești ?

— Stau ~~pe~~ gânduri. Poate o să tăgăduiască scrisoarea.

— Dar, cel puțin, dacă ți-a scris, a avut gânduri bune. Și-ar trebui să iei măsurile potrivite. Paza, cum se face acum, te apără îndeajuns de spărgători ?

— Cred că da. Publicul nu este admis decât dela 10 ore de dimineață, până la 5 ore seara. Am un paznic la două săli ; stă în pragul dintre cele două și le supraveghează astfel dintr'odată.

— Dar noaptea ?

— După eșirea publicului, tragem numai- decât obloanele de fier, destul de țapene ca să taie pofta oricui de vreo încercare. Paznicul de noapte este un om deștept. Stă în camera de intrare și la fiecare trei ceasuri dă câte-o raită prin săli. O lampă electrică luminează'n fiecare sală, toată noaptea.

— Nu văd ce-ai putea face mai mult ; poate, să mai menții și noaptea, serviciul din timpul zilei.

— N'am mijloace s'o fac.

În orice caz, ar trebui să previi poliția, și să pui un agent special în interiorul Muzeului. Cât despre scrisoare, dacă autorul ei dorește să rămâie anonim, cred că are și dreptul. Cu vremea se va vedea, dacă ciudățenia purtării sale a fost întemeiată. Și, pe urmă, începurăm să vorbim de altceva. Dar, îniorcându-mă acasă, m'am frământat toată noaptea, să aflu ce-a putut face pe profesorul Andréas, să scrie o scrisoare anonimă,

urmaşului său. Căci, cât despre mine, eram așa de sigur că el a scris scrisoarea, cași cum l-aș fi văzut scriind-o. Presimțea primejdia ce amenința colecția. Poate chiar că presimțirea aceasta l-a făcut să părăsească postul. Dar atunci, pentru ce mai șovăia, ca să previe de-adreptul pe Mortimer? Am întors problema pe toate fețele, până când căzui într'un somn sbuciumat, din care nu mă deșteptai decât mult mai târziu ca de obicei.

La drept vorbind, mă deșteptai într'un chip pe cât de neobișnuit, pe atât de violent, când năvăli în odaie, la 9 ore fix, amicul meu Mortimer. Era abătut la față. El, cel mai simțit dintre cunoștințele mele, veni la mine desfăcut la guler, cu cravata desnodată, cu pălăria pe ceafă; în ochii săi rătăciți am citit toată povestea.

— S'a spart Muzeul ! strigai, ridicându-mă din pat.

— Mă tem... Pietrele acelea ! Pietrele din **urim** și **thunim** ! zise el, apăsând silabele, găfâind de alergare. Mă duc la biroul poliției. Vino la Muzeu, cât mai repede cu putință, Jackson. Pe curând ! !

Se năpusti afară, ca un nebun, și-l auzii cum cobora duduind pe scări.

Mă grăbii să-i fac pe plac. Dar sosind la Muzeu l-am și găsit întors, cu un inspector de poliție și un gentleman cam în vârstă, domnul Purvis, unul dn asociații marii bijuterii Morson și C-ie, care însoțea adesea poliția, un expert în pietre prețioase. Câte și trei stau împrejurul vitrinei unde figura de obicei medalionul de piept al marelui preot evreu. Medalionul, scos afară dn vitrină, fu-

sese pus de-așupra ; văzui aplecându-se, de
asupra lui, cele trei capete.

— Are urme foarte vizibile că a fost forțat,
— zise Mortmer. Mi-a izbit atenția, azi dimi-
neață, traversând sala. Il examinaseam chiar
eri seară. Deci s'a umblat la el, fără îndoială,
astă noapte.

După cum spunea Mortimer, medalionul
avea urme neșterse că mâini violatoare um-
blaseră la el. Montura celor patru pietre for-
mând șirul de sus : cornalina, matostatul,
smaraldul și rubinul, avea știrbiri, creștături,
cași cum buza de aur fusese forțată cu un
briceag. Pietrele rămăseseră pe loc. Dar lu-
crarea fină de giuvaergiu, pe care o admira-
serăm cu câteva zile mai înainte, suferise o
mare stricăciune.

— S'ar zice, își dăde părerea inspectorul,
că cineva a încercat să scoată pietrele.

Eu mă tem, răspunse Mortimer, că nu nu-
mai a încercat dar că a și reușit. Mă tem că
pietrele acestea să nu fie imitațiuni îndemâ-
nate, înlocuind pe cele originale.

Aceeași bănuială îi veni și expertului. căci,
verificase cu îngrijire, la lupă, cele patru
pietre și le supunea acum, la diferite probe.
În sfârșit se întoarse voios spre Mortimer.

— Felicitările mele, domnule, zise el. A-
firm că aceste patru pietre sunt chiar cele
originale, și de cea mai excepțională puri-
tate.

Prietenul meu scoase un adânc suspin de
ușurare și obrajii lui palizi mai prinseră pu-
țină culoare.

— Domnul fie lăudat ! Ce scop să fi avut
atunci hoțul ?

— De sigur, să fure pietrele ; dar poate va fi fost întrerupt dela furt...

— Te-ai aştepta, în această ipoteză, să fi încercat să le fure, una câte una ; dar montura fiecăreia a fost desfăcută şi, cu toate astea, nu lipseşte nici o piatră.

— Asta e, fără nici o îndoială, extraordinar, zise inspectorul. Nu mi-aduc aminte să se mai fi întâmplat ceva la fel. Să vedem pe paznic.

Chemară paznicul, un om de treabă, după chip, şi cu înfăţişare de vechiu ostaş, care se interesa tot aşa de mult ca şi Mortimer, de furtul întâmplat.

— Nu, domnule, n'am auzit cel mai mic sgomot, răspunse el la întrebările inspectorului. Am făcut de patru ori înconjurul, fără să bag de seamă. Iacă, sunt 10 ani de când sunt aici, şi întâia oară mi se întâmplă aşa ceva.

— Nu s'ar fi putut strecura un hoţ pe fereastră ?

— Cu neputinţă, domnule.

— Sau pe uşă, trecând prin odaia dumin-tale ?

— Nici atât.

— Muzeul mai are alte ieşiri ?

— Mai e uşa apartamentelor particulare ale d-lui Mortimer.

— O închid noaptea, lămurî amicul meu ; şi, ca să ajungă până aci, hoţul ar fi trebuit mai întâi, să deschidă uşa de afară.

— Servitorii d-tale ?

— Locuiesc într'altă parte.

În adevăr, zise inspectorul, toate lucrurile acestea sunt foarte nelămurite. Totuşi, nu

s'ă făcut nici o pagubă adevărată, dac'ar fi să credem ce spune d-l Purvis.

— Ași putea să jur că pietrele sunt autentice.

— Cum s'ar zice, în cazul acesta, avem a face numai cu un fapt de rea voință. Totuși, aș vrea mult să fac înconjurul clădirii, cu multă băgare de seamă, și să văd dacă vr'un semn ne pune pe urmele oaspetelui nostru.

Cercetările inspectorului urmară toată dimineața. Sârguitoare și pricepute, n'ajunseră la alt rezultat decât să descopere două deschizături la care nici nu ne gândisem: una da din pivniță într'o galerie, printr'o trapă; cealaltă, care era o ferestruică dintr'o cămară din pod, privea chiar în sala unde operase intrusul.

Și, de oarece nu se putea introduce nici în această cămară nici în pivniță, decât după ce va fi fost pătruns în muzeu, descoperirea nu slujea la nimic. Apoi, praful din pivniță și din poduri erau mărturie că intrusul nu se servise nici de una nici de cealaltă, ca loc de trecere.

Și am sfârșit cum începusem, fără a bănuî cătuși de puțin, cum, dece, și de cine s'ă încercat un furt asupra acelor patru pietre.

Mai rămânea lui Mortimer să facă o încercare, și o făcut. Lăsând poliția să-și urmeze zadarnicile ei cercetări, mă rugă să-l însoțesc după amiază, la profesorul Andréas. Ținea, în adevăr, să-i declare sincer profesorului că-l socotea autorul avertismentului anonim, rugându-l să-i explice cum s'ă făcut că prevederile sale s'au împlinit întocmai.

Profesorul locuia într'o mică vilă din Up-

per Norwood dar servitoarea ne spuse că nu era acasă; văzând necazul nostru că nu l-am găsit, ne întrebă dacă nu am dori să vorbim cu d-șoara Andréas, și ne introduse în modestul și micul lor salon. V'am spus că fiica profesorului Andréas era tare frumoasă. Blondă, subțirătească, grațioasă, avea pielea obrazului de culoarea mată a ivoriului vechiu auriu sau a trandafirului palid. Totuși am fost înmărmurit, văzând ce schimbare suferise, în numai 15 zile.

Figura-i tânără avea o înfățișare pierdută și o adâncă tristețe se revărsa din ochii ei limpezi.

— Tata, ne spuse ea, a plecat ieri în Scoția. Părea obosit; a dat peste multe necazuri!

— Și d-ta, Miss Andréas, pari tot așa de obosită.

— Am fost și eu mult neliniștită din cauza tatei.

— Puteți să ne dați adresa dumnealui, din Scoția?

— Da, desigur, e la fratele său, reverendul David Andréas, — 1, Arran Villas Ardossan.

Ward Mortimer înseamnă adresa și ne retraserăm, fără cea mai mică aluzie la pricina care ne adusesese în vizită.

Seara ne regăsim în Belmore Street, în aceeași situație ca și dimineața; n'aveam drept călăuză decât scrisoarea profesorului. Prietenul meu se hotărîse să plece spre Ardossan, de a doua zi dimineața, și să cerceteze, până la ultimele amănunte, povestea scrisorii anonime, când un nou incident ne răsturnă toate proiectele.

Fusei deșteptat, disdedimineată, de niște bătăi în ușă. Un comisionar îmi aduse un bilet dela Mortimer. Vino, îmi scria el, gluma se'ngroașă'.

Mă dusei numai decât; îl găsii plimbându-se nervos în sala cea mare, pe când bătrânul soldat, însărcinat cu paza locului, sta într'un colț, drept ca'n front.

— Ce bine'mi pare că te văd, iubite Jackson! îmi spuse prietenul, toată afacerea asta e din ce în ce mai de ne'nțeleș!

— Dar ce s'a mai întâmplat?

Intinse mâna spre vitrina în care era medalionul.

— Ia uită-te.

Mă uitai și nu mă putui stăpâni să nu scot un strigăt de mirare. Pe tot șirul de al doilea, monturile pietrelor fuseseră profanate ca și cele din rândul de sus. Opt pietre din douăsprezece suferiseră aceeași stranie operație.

Monturile șirului de jos erau netede și neatinse. Ale celor de sus erau neregulate și știrbite.

— S'au schimbat pietrele? întrebai eu.

— Nu, sunt încredințat că cele patru de sus sunt aceleași pe care expertul le-a verificat ca autentice: căci am băgat de seamă încă de ieri această ușoară decolorare la extremitatea smaraldului. Din moment ce nu au fost smulse pietrele de sus, nu e motiv să crezi că s'au schimbat cele de jos. Zici că n'ai auzit nimic, Simpson?

— Nu, domnule, răspunse paznicul. Dar făcându-mi inspecția la sfârșitul zilei, m'am uitat mai cu deamănuntul la pietrele astea, și băgai numai decât de seamă că s'a um-

blat la ele. Atunci v'am chemat, ca să vă dau de veste, domnule. M'am plimbat toată noaptea fără să aud nici un sgomot și nici o viață suflând.

— Rămâi te rog să prânzești astăzi cu mine — îmi zise Mortimer.

Și mă conduse în apartamentul său.

— Și acum, ce crezi de toate astea?

Mă gândesc, uite, că n'am mai pomenit o întâmplare mai fără nici un Dumnezeu, mai stupidă și mai absurdă! Cred că suntem în fața unui maniac.

— Ai putea să-mi faci o ipoteză?

— Imi vine o idee năstrușnică. Obiectul acesta este o relicvă evreiască, foarte veche și foarte respectabilă. Pe vremea asta de antisemitism, n'o fi vr'un fanatic care o fi voit s'o profaneze?

— Nu, nu, nu! Un om capabil de o asemenea nebunie ar distruge-o cu totul. Dar la ce dracu se trudește el să știrbească ramele de aur ale fiecărei pietre, cu atâta grijă mi-găloasă ca să nu se strice decât patru pe noapte? Am nevoie de o explicație mai bună și pe care singuri noi s'o găsim. Căci nu prea mă încred mult în priceperea polițistului.

Ce crezi de paznicul Simpson?

— Ai vreun cuvânt să-l bănuiești?

— Numai el stă în clădirea muzeului.

— Ce plăcere să aibă, ca să facă o stricăciune de geaba? De furat, nu s'a furat nimic. Simpson nu poate avea nici un motiv.

— Nebunia?

— De! aș jura că e în toate mințile. Și... pe altcineva dumneata nu mai bănuiești?

— Hm... de... ce să mai zic... aş mai spune una... mă gândesc şi eu... Chiar d-ta, din întâmplare, nu cumva eşti somnambul ?

— De fel ! Te-aşigur.

— Atunci, nu mai caut.

— Eu da. Şi am un mijloc să luminez totul.

— Să te duci să vezi pe profesorul Andréas ?

— Nici de cum. Vom găsi mijlocul fără să mai luăm drumul până la Scotland Yard. Şi iată în ce fel. Cunoşti ferestruica de deasupra holului din mijloc ? Să lăsăm toată noaptea în sala asta aprinsă lumina electrică şi noi să pândim de sus, din cămară ; vom deslega astfel numai amândoi misterul.

Necunoscutul lucrând, de fie care dată, numai la patru pietre, îi mai rămân patru de lucru. Nici vorbă că în noaptea asta are să vie să le isprăvească.

— Minunat ! zisei eu.

— Să ţinem lucrul ascuns. Să nu suflăm o vorbă nici poliţiei, nici lui Simpson. Ne-am înţeles ?

— Bucuros.

Şi, potrivit înțelegerii, seara, când bătea zece ore, mă întorsei în Muzeul din Belmore Street. Il găsi pe Mortimer străduindu-se să-şi stăpânească neastâmpărul nervos. Fiindcă era prea de vreme să înceapă pândă, trecurăm la dânsul un ceas, două, ca se cercetăm pe toate feţele această ciudată problemă.

În sfârşit, uruitul trăsurilor, sgomotul paşilor grăbiţi scăzură şi se răriră din ce în ce, odată cu risiprea chefliilor târzii, îndrumaţi cari spre gară, cari spre casă... Spre seară,

Mortimer mă duse în camera din pod de unde se putea vedea toată sala.

Fusesse aici de cu ziua, și așezase două paturi de campanie unde, n'aveam decât să stăm întinși ca să supraveghem în liniște tot Muzeul. Un strat gros de praf, se îmbâcsise pe geamul ferestruicei, și n'ar fi bănuț cineva de jos, că e spionat. Șterserăm fiecare de partea lui, câte un mic colț de geam, cât trebuia ca să putem vedea sala întreagă. Sub lumina rece a globurilor, obiectele se desprindeau colțurate și lămurite; ți-aș fi putut deosebi, în cele mai mici amănunte, ce era în fiecare vitrină.

O supraveghere de felul acesta, este o școală, nu se poate mai bună; căci n'ai ce face: vrând, nevrând, cercetezi adânc lucruri, pe dinaintea cărora treci de obicei fără să le dai prea mare băgare de seamă.

Înapoia micului meu loc de pândă am stat ceasuri întregi, studiind fiecare piesă, de la cosciugul cel mare al mumiei, răzimat de zid, și până chiar la pietrele acelea din pricina cărora ne găseam aci, și care străluceau în sicriul lor de sticlă, dedesubtul nostru. Erau de sigur în vitrină multe lucruri de guvergerie, multe pietre de mare valoare, dar cele 12 pietre ale minunatului **urim și thumim** ardeau cu niște focuri cari eclipsau pe toate celelalte. Am studiat, rând pe rând, de sus, picturile funerare din Sicara, frizele din Karnak, statuile din Memphis și inscripțiunile din Theba; și pururea ochii ni se întorceau spre acea neasemuită relicvă evreiască iar sufletul spre misterul ce o înfășura.

Am spus că, lipit de zid, în dreapta ușii,

— la dreapta pentru noi care o priveam din față dar în stânga pentru cine intra, — era un cufăr mare de mumie. Poți să-și închipui încremenirea noastră, când văzurăm încet, încet, cum se deschide sicriul. Binișor capacul se ridică, căscătura se făcu din ce în ce mai mare, dar atât de încet, cu atâta fereală, că mișcarea era aproape nesimțită. Ne uitam, ținându-ne respirația. Atunci, prin deschizătură, apărură albă și uscătivă, o mână care împingea capacul zugrăvit; apoi altă mână eși la iveală și, pe urmă, un obraz, un chip pe care și unul și altul îl cunoșteam, — chipul profesorului Andréas! Pe furiș, ca vulpea când iese din cuib, bătrânul eși din sarcofag. Intorcea mereu capul spre dreapta, spre stânga, făcând un pas, mai oprindu-se, mai făcând încă un pas, — adevărată întrupare a neîncrederii și a vicleniei. Un sgomot în stradă îl opri o clipă, cu urechea ațintită și gata să se întoarcă repede în ascunzătoare.

Apoi în vârful picioarelor, binișor, foarte încet, își urmă drumul până la vitrină, în centrul sălii. Acolo trase din buzunar o legătură de chei, deschise vitrina, scoase medalionul de piept al marelui preot și, așezându-l în fața lui, pe geamul vitrinei, începu să lucreze la el cu un soi de unealtă scânteiitoare. Era drept dedesuptul nostru și capul lui ne astupa vederea operației. Dar ghițeam după mișcarea cotului, acțiunea distrugerii pe care o începuse cu atâta ciudățenie.

Prietenul meu abia respira... L-auzeam gâfâind, îmi strângea nervos pumnii și simțeam din scrâșnirile lui, furia ce-l apucase în fața unui act de așa vandalism, și tocmai

dela acela dela care s'ar fi aşteptat mai puţin ! Acelaşi om care, cu 15 zile mai înainte, pios înclinat deasupra nepreţuitei relicve, ne înfiorase lămurindu-ne vechimea şi sfinţenia ei — chiar el să-i aducă astăzi profanarea unui sacrilegiu ! Era ceva cu neputinţă de crezut ! de neînchipuit ! Şi cu toate astea, acolo, la un pas — era silueta lui, capul lui cărunt, aplecat, cu cotul încordat ! Ce drăcească ipocrizie ! Ce adâncă şi ce odioasă răutate în caracterul profesorului Andréas, da pe faţă această distrugere nocturnă, făptuită împotriva urmaşului său ! Era ceva dureros de închipuit şi groasnic de privit. Eu chiar, care nu am în materia aceasta sensibilitatea rafinată a unui cunoscător, sufeream văzând mutilarea voită, ce se aducea unei relicve atât de vechi şi respectabile. Simţii o adevărată uşurare când tovarăşul meu mă târi de mânecă, părăsind tiptil ascunzătoarea. Nu deschise gura decât când intrarăm în odaia lui ; şi văzui după figura sa schimbată, ce adâncă-i era uimirea.

— Sălbaticul ! strigă el. Ai fi crezut vreodată una ca aceasta ?

— Nu mai îmi vin în fire !

— E ori un nebun, ori o canalie. O să vedem curând care din două. Vino cu mine, Jackson ! Trebuie să cercetăm până 'n fundul adevărului această întunecată afacere.

O uşă se deschidea din apartamentele sale, spre galerie. Scoţându-şi încălţămintea — şi eu mi-o scosei deasemenea — deschise fără zgomot uşa şi înaintarăm din sală în sală, până unde marea odaie ro-

tundă din mijloc ni se deschidea înaintea noastră, cu silueta profesorului mereu înclinată d'asupra lucrului său distrugător. Pe furis, ca și el, adineauri, înaintam spre el. Dar cu toate precauțiunile luate, n'am putut până la sfârșit să trecem nebăgați în seamă. Nu ne mai rămăsese decât vreo zece pași când, el tresări, își roti ochii împrejur, scoase un țipăt de spaimă și o luă la fugă speriat, prin muzeu !

— Simpson ! Simpson ! strigă Mortimer și de departe, din șirul sălilor, văzurăm ieșind, ca din pământ, bătrânul soldat. Profesorul Andréas îl zări deasemenea ; se opri din fugă, desnădăjduit. În aceeași clipă, Mortimer și cu mine i-am pus mâna pe umăr...

— Da ! Da ! Domnilor, — bâlbâi el cu o voce sugrumată, da, vin cu d-voastră. În odaia voastră, vă rog, d-le Mortimer. Vă dau o explicație.

Prietenul meu era atât de revولاتat și de scârbit, încât văzui bine, nu se simțea destul de stăpân pe el să-i răspundă vre-o vorbă. Pornirăm, unul la dreapta și altul la stînga bătrânului profesor ; paznicul, încremenit, venea pe urmă. Înaintea vitrinei profanate, Mortimer se opri să se uite la medalion : la șirul de jos, una din pietre avea buza monturei ridicată, ca și la celelalte.

Prietenul meu, apucând relicva în mână, se uită crunt la prizonierul său.

— Cum ai putut ? gemu el.

— E îngrozitor ! zise profesorul, îngrozitor ! Mânia d-tale nu mă miră de loc. Du-mă în camera d-tale.

— Dar obiectul acesta nu trebuie să rămână expus — strigă Mortimer.

Și el luă medalionul și-l duse cu dragoste, pe când eu escortam de aproape pe ~~căter~~ de rele. Trecurăm în apartamentele profesorul Andreas, ca un polițist pe un fălui Mortimer, lăsând pe bătrânul soldat zăpăcit, silindu-se să înțeleagă, cum îl tăia capul, ce se petrecea.

Profesorul se așează în fotoliul lui Mortimer și, deodată, se îngălbeni atât de îngrozitor încât o clipă uitaram de mânia noastră. Un pahăruț de brandy îl mai întări puțin.

— Așa, acum mi-e mai bine. Zilele acestea din urmă m'au istovit. Sunt încredințat că n'aș mai fi putut îndura mai mult. E un vis urât, să mă văd prins ca un hoț, tocmai aci, în locașul care a fost muzeul meu, atâta vreme ! Dar cum să mă supăr pe d-voastră ? Nu puteați face altfel. Credeam să isprăvesc mai înainte de a fi prins. Era ultima mea noapte de lucru.

— Cum ai intrat ? întrebă Mortimer.

— Am îndrăznit să intru pe ușa dumitale. Scopul îmi scuza mijloacele ; îmi justifica orice. Când îl vei cunoaște nu vei mai avea o mânie ; cel puțin nici o mânie împotriva mea. Aveam o cheie a ușii dela intrarea dumitale particulară ; și aveam alta dela ușa muzeului. Le-am păstrat încă din ziua plecării mele. Așa dar, cum vezi, mi-era ușor să pătrund în clădire. Intram puțin mai înainte de a înceta circulația pe străzi. Mă ascundeam în cosciugul mumiei ; tot în el mă refugiam de cum simțeam pașii lui Simpson, când făcea inspecția sălilor, căci întotdeauna îl auzeam dedeaparte ; și pe urmă ieșeam pe unde am venit.

— Te expuneai la primejdii.

— Trebuia.

— De ce ? Ce te îndemna să faci o asemenea faptă ?

Şi, cu un deget acuzător, Mortimer îi arăta medalionul pe masă, înaintea lui.

— Nu puteam să-mi aleg mijloacele. Am cântărit totul şi n'am văzut altă urmare decât un scandal public şi în acelaş timp o nenorocire familială care ne-ar fi zdrobit toată viaţa. Am făcut ce am făcut, urmărind cel mai curat scop, oricât vi s'ar părea de necrezut ; — nu vă cer decât puţină luare aminte, ca să vă încredinţaţi.

— Înainte de a mă hotărî la vre-o măsură oarecare — zise aspru prietenul meu — voi asculta tot ce aveţi să-mi mărturişiţi.

— M'am hotărît să nu vă ascund nimic, să mă încred în dv., fără nici o codire. Bunătatea dumitale va lua pe urmă măsurile pe care împrejurările le vor cere.

— Faptele, vă rog, — ce-a fost mai de seamă, ştim.

— Şi totuşi, vă rămân multe de neînţeles. Lăsaţi-mă să vă istorisesc ce s'a petrecut acum o săptămână : cu chipul acesta veţi înţelege totul. Credeţi-mă că vă spun adevărul şi numai adevărul.

Cunoaşteţi pe individul care zice că se cheamă Căpitanul Wilson. Am spus „zice că se cheamă,” fiindcă am astăzi dovezi, că numele lui adevărat nu e acesta. Ar fi prea lung să vă istorisesc toate tertipurile pe care le-a întrebuinţat ca să ajungă până la mine şi să-şi câştige, odată cu prietenia mea, şi dragostea fiicei mele. Mi-a adus scrisori din partea camarazilor mei din

străinătate, cari mi-l recomandau călduros. Pe urmă, prin propriile sale merite — căci în adevăr, le are — a reușit, de câte ori venea în vizită, să ne facă să petrecem ceasuri plăcute. Când am auzit că și-a câștigat inima fetei mele, firește, mi-am zis că a mers prea departe cu îndrăzneala dar nu m'am mirat de loc — fiindcă farmecul ales al conversației și manierele sale, l-ar fi distins în orice societate.

Se interesa mult de antichitățile orientale și interesul acesta se întemeia în adevăr pe solide cunoștințe. Adesea, când petrecea sera cu noi, îmi cerea voie să se coboare în muzeu, să examineze în pace și singur, colecțiunile ce se găseau într'nsul. Înțelegeți cu ce simpatie închipuirea mea îl însoțea în cercetările sale și stăruitoarele sale vizite nu mă mirau, iar din ziua când se logodi cu Eliza, n'a fost seară să n'o petrecem împreună și în deobște, un ceas, două, sta singur în muzeu. Umbla ca la el acasă prin săli și, când lipseam seara, nu vedeam nimic rău să-l las să facă ce-o vrea. Starea asta de lucruri s'a sfârșit odată cu demisia și cu retragerea mea la Norwood, unde mă hotărâsem să-mi petrec viața cu folos, sfârșind o lucrare vastă.

Tocmai atunci, și dintr'odată, numai într'o săptămână, am pătruns întâia oară, adevărata fire, fondul caracterului unui om, pe care cu atâta nesocotință îl primisem în intimitatea mea. Făcui descoperirea când, prietenii mei străini mă înștiințară că scrisorile de cari se folosisse el, erau false.

Zăpăcit de această descoperire, mă între-

bam ce rost avea în intenția lui, o fraudă atât de întortochiată. Eram prea sărac ca să fiu ținta unui vânător de zestre. Dar atunci? Mi-adusei repede aminte că aveam în păstrarea mea câteva din cele mai prețioase pietre din Europa. Mi-adusei de asemenea aminte de iscusitele pretexte cu care omul acesta știuse să ajungă să umble, ca la el acasă, printre vitrinele în care ele erau închise. Ticălosul avea de gând să pue la cale un furt uriaș. Cum să-l împiedic mai bine de a-și săvârși planurile, fără să dau o crudă lovitură fiicei mele, care murea de dragul lui? Am întrebuințat un mijloc, singurul care mi se păru folositor. Dacă ți-aș fi scris o scrisoare iscălită cu numele meu, mi-ai fi cerut, firește, să-ți dau deslușiri pe care nu vroiam să le dau. Ți-am scris dar o scrisoare anonimă, dându-ți de veste să fii cu ochii 'n patru.

Plecarea mea din Belmore Street, la Norwood, nu schimbase obiceiul așa zisului căpitan Wilson, de a veni la noi, și sunt încredințat că avea pentru fiica mea o dragoste foarte sinceră și foarte vie. Cât despre ea, n'aș fi crezut niciodată, ca o femeie să poată fi atât de stăpânită de un om. Părea că o domină cu totul. Cât de mult o subjugasă și ce adâncă era înțelegerea lor, n'am aflat decât în seara în care el însuși mi s'a descoperit mie. Dasem ordine ca la venirea lui să-l aducă în cabinetul meu de lucru și nu în salon. Fără ocoliri, i-am spus că știam tot ce trebuie să știu pe socoteala lui, că am luat măsuri ca să-i împiedic scopurile și că fiică-mea ca și mine, nu mai vrem să-l ve-

dem în ochi ! Îi mai spusei că mulțumesc lui Dumnezeu că am putut să-l demasc înainte de a fi atins prețioasa colecție, pe care cu atâta gelozie o păstrasem și apărasem o viață întreagă.

Evident — era un om de fer. M'a ascultat până la sfârșit fără surpriză și fără obrăznicie, cu luare aminte și seriozitate. Pe urmă, fără să spună un cuvânt, merse spre sonerie și apăsă.

— Roagă pe Miss Andréas să vină până aci, zise el servitorului.

Fiică mea intră. El închise ușa înapoia ei și îi luă mâna.

— Elizo, zise el, tatăl d-tale a aflat să sunt un om necinstit. Știe azi, ce d-ta știai de mult.

Ea îl asculta în tăcere.

— Zice că trebuie să ne despărțim pe veci — mai adăogă el.

Ea nu-și retrase mâna din mâna lui.

— Vrei să-mi rămâi credincioasă ? Sau, vrei mai bine să depărtezi de mine singura înrâurire bună care ar putea să-mi mântue viața ?

— John ! strigă ea, cu patimă, nu te voi părăsi nici odată ! Chiar de ar fi universul întreg împotriva ta.

În zadar pledai. În zadar o rugai, totul a fost zadarnic. Își legase sufletul de omul acesta. Domnilor, tot ce mi-a mai rămas pe lume, e fata mea ; simțeam că mor văzându-mă atât de neputincios s'o împiedic de a aluneca spre ruină. Deznădejdea mea — înmuiase par'că și pe omul care o pricinuisese.

— Poate că nu sunt atât de rău cum vă închipuiți, domnule, îmi zise el fără să-și tulbure sângele rece pe care-l avea. Iubesc pe Eliza cu o dragoste atât de puternică, încât iubirea aceasta ar fi în stare să mântuiască pe un om, chiar cu un trecut ca al meu. Eri, nu mai departe, i-am făgăduit să nu mai săvârșesc nici o faptă care ar rușina-o. Am luat hotărârea cu tărie. Și mie unuia nu mi s'a mai întâmplat să mă abat dela o hotărâre luată.

Accentul cu care îmi vorbea, mă silă să-l cred. Sfârșind, puse mâna în buzunar și trase o cutiuță.

— Vreau să-ți dau o dovadă de hotărârea mea, adăogă el. Ai să vezi aci, Elizo, cele dintâi roade ale influenței tale mântuitoare. Domnule, ai avut dreptate să crezi că pusesem ochii pe bogățiile ce le păzeai. Aventuri de felul acesta mă fermecau de o potrivă și prin valoarea obiectelor poftite dar și prin atracția primejdiei ce mă amenința.

Relicvele antice, frumoasele pietre ebraice, îmi sfidau istețimea și îndrăzneala.

M'am hotărât să le am.

— Bănuiam.

— Dar e altceva, ce nu bănuiați.

— Ce ?

— Că le și am. Uită-le, în cutiuța asta.

Deschizând cutia, răsturnă pietrele pe colțul biroului meu. Mi se sbârli părul, pielea îmi îngheță, când văzui ce văzui : 12 minuni de pietre, în care stau săpate literele mistice. Nu mai aveam nici o îndoială că erau pietrele din **urim** și **thumim**.

— Ne mai pomenit ! — strigai eu — cum făcuși de nu s'a simțit lipsa lor ?

— Am pus în loc alte douăsprezece, făcute după instrucțiunile mele, imitând perfect originalele. Desfid pe oricine să descopere vre-o deosebire.

— Va să zică, pietrele de-acum sunt false ?

— De mai multe săptămâni !

Am rămas câte și trei muți. Fiica mea, albă de emotie, ținea mereu mâna ei în mâna tânărului.

— Vezi ce sunt în stare să fac pentru tine, Elizo, zise el.

— Văd că ești în stare să te pocăiești și să reperi.

— Da, și numai mulțumită ție. Incredințez pietrele acestea în mâinile dumitale, domnule. Faceți acum ce-ți vrea cu mine : Dar orice ați face împotriva mea, aduceți-vă aminte că o faceți împotriva viitorului soț al singurei voastre fiice. Eliza, îți voi da în curând vești despre mine. E pentru ultima oară astă-seară, când îți mai pricinuesc o mâhnire.

Și, sfârșind cuvintele acestea, ieși din cameră și din casă. Mă găseam într'o stare groaznică. Aveam în mâna mea neprețuitele pietre : cum să le restitui fără explicație și fără scandal ? Imi cunoșteam prea bine pe fiică-mea, ca să-mi închipui un moment că aș mai putea s'o desprind vreodată de omul căruia își dase inima. Nu eram nici chiar sigur că aveam dreptul s'o despart, din clipa când ea avea o înrâurire așa de binefăcătoare asupra lui. Cum să-l

denunț, fără să isbesc într'ânsa? Și în ce măsură mai era nimerit să-l dau pe mâna justiției când, de bună voia lui, se dăduse în mâinile mele? După o matură chibzuire, am luat o hotărâre care poate o să vi să pară nebunească; și cu toate acestea, dacă ar trebui să reîncep, sunt încredințat că nu aș lua alta.

M'am gândit să pui la loc pietrele, fără să mai prevestesc pe nimeni. Cu cheile ce aveam, puteam să intru în Muzeu. Mă gândeam că mi-era lesne să mă feresc de Simpson, căci îi știam obiceiul. Mă hotărîi să nu mă spovedesc nimănui, nici chiar fiicei mele; și îi spusei că plec în Scoția, să mă întâlnesc cu fratele meu. Vroiam să fiu liber câteva nopți, să nu dau socoteală nimănui de intrările și ieșirile mele. De aceea, îmi închiriai chiar în seara aceea o cameră în Harding Street. Am spus că sunt tipograf și că intru seara foarte târziu.

Chiar în noaptea aceea am intrat în Muzeu și am pus la loc patru din cele 12 pietre. Muncă anevoioasă, care mi-a luat o noapte întreagă. Un sgomot de pași mă prevestea de departe că Simpson se apropie; atunci m'ascundeam în cosciugul mormiei. Aveam ceva cunoștințe de giuvaergiu dar priceperea mea era departe de dibăcia desfășurată de hoț. Starea în care se găseau încrustările nu deștepta nici o bănuială că ar fi umblat cineva la ele; pe când lucrarea mea era dimpotrivă neîndemânatecă și grosolană. Nădăjdulam cu toate acestea că nu se va apuca cineva să se uite mai deaproape la medalion și că nimeni nu va băga de seamă starea proastă a legăturii pie-

treilor, — măcar până ce voi fi isprăvit eu lucrul. A doua zi am pus de asemenea la loc 4 pietre. Noaptea asta aş fi sfârşit de lucru, dacă împrejurările nu m'ar fi pus în starea de plâns în care am fost silit să vă mărturisesc, ceea ce aş fi dorit din tot sufletul să rămână ascuns. Vă întreb, domnilor, mă îndrept spre sentimentul d-voastră de cinste, spre mila voastră : veţi hotărî singuri dacă ceea ce v'am spus trebuie sau nu să aibe urmări sau să rămâe numai între noi. De-acum pun în mâinile voastre şi fericirea mea, şi-a fiicei mele, şi **pufinţa de îndreptare, de regenerare, a unui om !** pe toate acestea le aveţi în mână !

— Cu alte cuvinte, toate-s bune, când se sfârşesc cu bine — răspunse prietenul meu; şi povestea aceasta se va sfârşi aci, şi chiar în minutul acesta. Un giuvaergiu priceput va strânge mâine legăturile prea slăbite ale pietrelor ; şi, astfel, va fi trecut cea mai de seamă primejdie care a ameninţat vreodată pe **urim** şi **tunim**, dela distrugerea templului şi până azi.

— Domnule profesor Andréas, — dă-mi mâna dumatăle. Mi-ar fi drag să cred că în împrejurări tot aşa de delicate aş fi ştiut să lucrez cu tot atâta dezinteres şi îndemănare ca şi d-ta.

Povestea are un epilog.

O lună mai târziu, Eliza Andréas se căsă-

torea cu un om, al cărui trecut nu aş mai putea azi îndrăzni să-l desvălui fără să nu stârnesc o furtună de protestări, căci e unul din acei oameni pe care toată lumea îl înconjoară de o adâncă stimă. Dar dacă s'ar cunoaşte tot adevărul, această stimă s'ar revărsa mai mult asupra copilei care a întors la bine pe tânărul acesta, înfundat atât de adânc pe o cale din care puţini se mai întorc !

SFÂRŞIT

Citiți regulat

— LA 15 ALE FIECĂREI LUNI —

„AVENTURA”

**— CU CELE MAI BUNE, CELE MAI
EFTINE ROMANE DE ACȚIUNE. —**

Ele vă prezintă totdeauna, într'un miragiu de orizonturi feerice, tropicale sau polare, eroi fără frică sau șovăire, care-și pun agerimea, inima și brațul în serviciul unei înfăptuiri îndrăznețe, pline de obstacole supraomenești, — al cărei preț e însă gloria sau vreun tezaur, sau vreo femeie salvată din primejdii infernale, sau vreo descoperire științifică, vreun continent smuls din bezna necunoscutului și dăruit omenirii — prefutindenii râvna de a duce lumina și viața acolo unde era împărăția întunericului și a morții.

**Lectura cea mai răscolitoare
de energii!**

ULTIMUL VOLUMUL :

SECRETUL INCAȘILOR

Cereți ULTIMELE VOLUME APARUTE
în
colecția „AVENTURA”

Publicațiune periodică. — Apare la 15 ale fiecărei luni

APARE LA 15 ALE FIECAREI LUNI UN VOLUM

- No. 34 : MUNTELE TRAGIC
- No. 35 : IN IADUL VERDE
- No. 36 : ZAPEZI INSANGERATE
- No. 37 : REGINA ORAȘULUI MORT
- No. 38 : REGELE ARGINTULUI DIN NEVADA
- No. 39 : STAFIA EPAVEI
- No. 40 : PINERI IN VESTUL SALBATIC
- No. 41 : MISTERELE EGIPTULUI SUBTERAN
- No. 42 : CONTESA VANINCA UN AMOR TRAGIC
- No. 43 : URAGAN DE SANGE ȘI FOC
- No. 44 : HALUCINANTA CARAVANA A AURULUI
- No. 45 : AVENTURILE UNUI ELEV DE TORPILOR
- No. 46 : SECRETUL DONNEI DOLORES.
- No. 47 : GROAZA
- No. 48 : SATANA PE LOCOMOTIVĂ
- No. 49 : SECRETUL INCAȘILOR
- No. 50 : CE ADUCE URAGANUL

ULTIMUL VOLUM :

IN

COLIVIA

SPAIMELOR

MISTER ȘI TEROARE
ACȚIUNE ȘI CURAJ
palpită în desfășura-
rea acestor ciudate
aventuri !

Prețul 9 Lei + Timbrul Casei Scriitorilor 1 Leu = 10 Lei

Tip. „Imprimeriile Independența”, Buc.